

PROPRIETATEA INTELECTUALĂ: IMPERATIVE LA ZI

Aniversarea a XVIII-a de la fondarea AGEPI

Pe 8 septembrie curent s-au împlinit 18 ani de la fondarea Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (AGEPI). La baza instituirii sale se află Decretul Președintelui Republicii Moldova din 25 mai 1992 cu privire la crearea Agenției de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale și Hotărârea Guvernului din 8 septembrie 1992 despre aprobarea Regulamentului privind activitatea și structura AGEPI.

În virtutea misiunii sale de a acorda o protecție juridică sigură proprietății intelectuale, de a susține și impulsiona procesul inovațional și competitivitatea instituțiilor de cercetare-dezvoltare, a întreprinderilor și organizațiilor din Republica Moldova în domeniul creativității tehnice și al drepturilor de autor, AGEPI realizează cu succes programul său de recepționare, examinare și acordare a protecției obiectelor de proprietate intelectuală (OPI), care prezintă interes economic atât pentru autorii acestora, cât și pentru economia națională în ansamblu.

Prin activitatea sa de sensibilizare a societății privind necesitatea de a proteja capitalul intelectual în aceeași măsură ca și pe orice altă proprietate, de înregistrare/brevetare a OPI, de informare, instruire, promovare și susținere a inventatorilor

- PERSPECTIVA ȘI PRESTAȚA SISTEMULUI**
- COOPERARE INTERNAȚIONALĂ**
- REALIZAREA DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ**
- IP-TRASEE**
- PROMOVARE, SERVICII, INSTRUIRE**
- BURSA INVENȚIILOR**
- REPERE ACADEMICE**
- ANIVERSĂRI**
- DivertisMOMENT**

și oamenilor de creație, de colaborare internațională, AGEPI aduce o contribuție substanțială la dezvoltarea proprietății intelectuale în țară și la integrarea efectivă a sistemului național de PI în procesul internațional de protecție, realizând astfel politica de stat și apărând interesele naționale în acest domeniu de o importanță primordială.

În ultimii doi ani au avut loc schimbări esențiale în domeniul legislației de proprietate intelectuală. Necesitatea ajustării normelor ce reglementează protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în țara noastră la standardele internaționale și europene a condus la elaborarea de către AGEPI și adoptarea ulterioară de către Parlamentul Republicii Moldova a **5 legi noi în domeniul protecției obiectelor de proprietate industrială** (invenții, mărci, desene și modele industriale, soiuri de plante, indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate), precum și a cadrului normativ de aplicare a prevederilor acestor legi.

În același context menționăm faptul că la 2 iulie 2010 a fost adoptată de către Parlament, în redacție nouă, **Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe**, drept urmare a armonizării domeniului de referință cu *acquis*-ul comunitar. Aceasta va intra în vigoare la expirarea a 3 luni din data publicării sale în Monitorul Oficial.

Comisiei naționale pentru proprietatea intelectuală, creată prin Hotărârea Guvernului nr. 489 din 29.03.2008, îi revine un rol primordial în vederea coordonării activității și asigurării

interacțiunii dintre ministere, alte autorități publice centrale și titularii de drepturi privind dezvoltarea și consolidarea sistemului național de PI, combaterea și prevenirea încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală, lupta cu pirateria și contrafacerea, importul și comercializarea produselor contrafăcute. În cadrul Comisiei în cauză au fost create mai multe grupuri de lucru, responsabile de examinarea problemelor existente în domeniile menționate și înaintarea recomandărilor în vederea soluționării lor.

Cu ocazia aniversării a XVIII-a de la crearea sa, AGEPI a făcut unele bilanțuri ale activității de brevetare/înregistrare a OPI în cele mai prioritare domenii, care constituie acel motor al progresului economic, social și cultural, de care are atât de mare nevoie republica noastră. Datele statistice ne demonstrează că, în pofida dificultăților generate de criza economică, comunitatea cercetătorilor, inventatorilor, autorilor și compozitorilor, artiștilor și interpreților este în continuă activitate creatoare. Din 1993 și până la 1 septembrie 2010 la AGEPI au fost depuse 102.142 de cereri de protecție a OPI, inclusiv 99.068 de cereri pentru obiecte de proprietate industrială și 3.074 de cereri pentru obiecte protejate de drepturile de autor și conexe. Dintre acestea, 27.615 cereri au fost depuse de către solicitanții naționali și 74.527 de cereri – de către solicitanții străini.

În perioada menționată, AGEPI a eliberat, în numele statului, 28.426 de titluri de protecție, inclusiv 25.680 de titluri de protecție pentru obiecte de proprietate industrială și 2.746 de titluri de protecție

pentru obiecte protejate prin drepturile de autor și conexe.

De menționat că la 1 septembrie 2010 pe teritoriul Republicii Moldova erau valabile circa 42.000 de mărci internaționale, înregistrate prin procedura Aranjamentului de la Madrid, circa 3.200 de înregistrări ale modelelor și desenelor industriale prin procedura Aranjamentului de la Haga, circa 800 de denumiri de origine înregistrate prin procedura Aranjamentului de la Lisabona, 1.064 de brevete naționale și 3.361 de brevete eurasiatice.

Cu prilejul sărbătorii, la AGEPI a avut loc o ședință festivă, membrii colectivului care au împlinit 10 sau 15 ani de activitate în cadrul instituției fiind menționați cu diplome de excelență și premii.

Un moment aparte al sărbătorii l-a constituit înmânarea **brevetului de invenție nr. 4.000, a brevetului de invenție de scurtă durată nr. 100 și a certificatului de înregistrare a mărcii nr. 20.000**, după cum urmează: **brevetul de invenție nr. 4.000** pentru „Pro-

cedeu de depistare a scurgerilor latente de agent termic în sistemele de termoficare”, autori V. Covaliov, Ia. Guțu, V. Jalbă ș.a., titular – USM; **brevetul de invenție de scurtă durată nr. 100** pentru „Linie de prelucrare primară a materiei prime din fructe”, autori V. Ciobanu, A. Ciobanu, titular – Institutul de Fizică Aplicată al AȘM; **certificatul de înregistrare a mărcii nr. 20.000** pentru marca „**Odo-raș**”, titular – „Odo-raș SRL”, revistă pentru părinți, publicație periodică

Datorită susținerii acordate de către AGEPI pe întreg parcursul activității sale, în lume a devenit cunoscută și recunoscută o pleiadă întreagă de inventatori, scriitori și artiști din Republica Moldova, în primele rânduri aflându-se cei 26 de laureați ai Medaliei de Aur OMPI „Inventator Remarcabil” și 5 laureați ai Medaliei de Aur OMPI „Pentru Creativitate”.

Cu ocazia sărbătorii Conducerea AGEPI a adresat felicitări și urări de sănătate și prosperitate pentru toți specialiștii din domeniul PI, cercetătorii, inventatorii, creatorii, solicitanții și titularii din Republica Moldova.

(Serviciul de presă AGEPI)

Consultări publice privind indicațiile geografice ale UE, proapse spre protecție în Republica Moldova

*dr. Lilia BOLOCAN,
Director General AGEPI*

În scopul executării Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 307 din 23.04.2010 referitoare la încheierea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind protecția indicațiilor geografice (IG) pentru produsele agricole și alimentare, în țara noastră au fost inițiate consultări publice pe marginea Listelor indicațiilor geografice ale Uniunii Europene, propuse spre protecție în Republica Moldova. Respectivete Liste au fost publicate pe 20 august curent într-o ediție specială a Buletinului Oficial de Proprietate Industrială (BOPI), editat de AGEPI.

În conformitate cu proiectul Acordului în cauză, prin „indicații geografice” se înțeleg indicațiile, definite după cum urmează în articolul 22 alineatul (1) al Acordului privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (Acordul TRIPS), care includ și „denumirile de origine”: „... prin indicații geografice se înțeleg indicații care servesc la identificarea unui produs ca fiind originar din teritoriul unui Membru sau dintr-o regiune ori localitate din acest teritoriu, în cazurile în care o calitate, un renume sau o altă caracteristică anume a produsului poate fi atribuită în mod esențial acestei origini geografice”.

În termen de 2 luni din data publicării în BOPI, orice persoană care are un in-

teres legitim poate formula o opoziție cu privire la o astfel de protecție, prin depunerea unei declarații motivate la AGEPI.

Declarațiile de opoziție sunt admisi-bile numai în cazul în care acestea sunt primite în termenul menționat și în cazul în care demonstrează că denumirea propusă spre protecție:

a) ar fi în conflict cu denumirea unui soi de plantă, inclusiv a unei varietăți de viță-de-vie, sau a unei rase de animale și, ca urmare, este susceptibilă să inducă în eroare consumatorul cu privire la originea adevărată a produsului;

b) este în totalitate sau parțial omonimă cu o denumire deja protejată în Republica Moldova în temeiul Legii nr. 66-XVI/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate;

c) este susceptibilă să inducă în eroare consumatorul cu privire la identitatea reală a produsului, având în vedere re-puțția și renumele mărcii comerciale și durata de utilizare a acesteia;

d) ar prejudicia existența unei denumiri total sau parțial identice sau a unei mărci comerciale sau existența unor produse care se află legal pe piață de cel puțin cinci ani înainte de data prezentei publicări;

e) sau, dacă pot prezenta dovezi care indică faptul că denumirea, pentru care se ia în considerație protecția, este generică.

Criteriile menționate mai sus se vor evalua în raport cu teritoriul Republicii Moldova.

În conformitate cu Ordinul nr. 112 din 28.05.2010 al Ministerului Economiei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 103-104 din 22.06.2010), depunerea opozițiilor împotriva acordării protecției indicațiilor geografice, publicate în BOPI, nu este supusă taxelor sau condițiilor de formă.

Acțiunile în vederea protecției IG europene pe teritoriul țării noastre au fost inițiate în aprilie curent, prin lansarea negocierilor pe marginea proiectului Acordului între Guvernul RM și UE, semnarea și implementarea cărui vor contribui la recunoașterea produselor autohtone pe piața europeană, precum și la promovarea exportului acestor produse.

Ediția specială „Indicații geografice” a BOPI poate fi consultată gratuit la AGEPI - în biblioteca Centrului de Informare și Documentare în domeniul Proprietății Intelectuale (CID PI) - sau on-line pe adresa: http://www.agepi.md/md/cid_pi/periodice/bopi.php/.

În această ordine de idei, menționăm că în Uniunea Europeană protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine a devenit posibilă odată cu adoptarea, în 1992, a Regulamentului (CEE) nr. 2081/92 privind protecția indicațiilor geografice și denumirilor de origine a produselor agricole și alimentare. Legislația Republicii Moldova, spre deosebire de cea a Uniunii Europene, până nu demult era orientată spre protecția indicației geografice sau denumirii de origine ca atare

și a deținătorului dreptului de utilizare a acesteia, dar nu și spre protecția consumatorului. Aceasta se realizează prin existența unui regim de control și inspecție în ceea ce privește respectarea dispozițiilor prevăzute în caietul de sarcini, care este unul din principalele documente ce trebuie să însoțească cererea de înregistrare a denumirii de origine sau a indicației geografice. Astfel, legislația europeană prevede desemnarea de către țara de origine a uneia sau mai multor autorități sau organisme competente responsabile de verificarea respectării caietului de sarcini. Lista și adresele autorităților competente și misiunea lor concretă se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Luându-se în considerare faptul că până în anul 2008 în Republica Moldova nu a existat o lege separată ce ar fi reglementat protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate, prevederile referitoare la protecția acestor obiecte de PI fiind incluse doar în Legea veche nr. 588-XIII/1995 privind mărcile și denumirile de origine a produselor, s-a decis elaborarea unui proiect nou de lege - **Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate nr. 66-XVI, adoptată pe 27 martie 2008.**

Noua Lege are drept obiectiv diversificarea producției agricole autohtone în scopul creării unui echilibru între ofertă și cerere pe piața internă și externă. Promovarea produselor care conțin anumite caracteristici deosebite poate deveni o prioritate pentru economia rurală, în deosebi

pentru zonele defavorizate sau îndepărtate, pe de o parte sporind veniturile agricultorilor, iar pe de altă parte statornicind populația rurală în aceste zone.

În Lege există un moment nou pentru legislația națională – introducerea unui nou obiect pentru protecție pe teritoriul țării – specialitatea tradițională garantată, caracteristicile căreia sunt legate de proprietățile sale fizice, chimice, microbiologice sau organoleptice, de metoda de producere sau de condițiile specifice care prevalează pe durata producerii.

Un capitol separat din Legea dată este consacrat prevederilor referitoare la asigurarea și apărarea drepturilor, soluționarea litigiilor, măsurile de asigurare a probelor, măsurile corective. Tot aici sunt reglementate și unele norme generale de procedură civilă specifice stabilirii cazurilor de încălcare și apărare a drepturilor asupra indicațiilor geografice, denumiri-

lor de origine și specialităților tradiționale garantate.

În același context, menționăm că prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 610 din 5 iulie 2010 a fost aprobat Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate, prevederile căreia sunt implementate de AGEPI. Regulamentul este publicat în BOPI și plasat pe pagina Internet. Totodată, din data intrării în vigoare a Regulamentului nominalizat, a fost abrogat ordinul Directorului General al AGEPI nr. 131 din 21.10.2003 de aprobare a Regulamentului de aplicare a Legii nr. 588/1995 privind mărcile și denumirile de origine a produselor (partea referitoare la denumirile de origine a produselor), cu modificările sale ulterioare.

Adunarea generală a statelor membre ale OMPI a aprobat programul de reformă al Organizației

În perioada 20-29 septembrie 2010, la Geneva, Elveția, s-a desfășurat cea de-a 48-a serie de Adunări ale statelor membre ale Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI). Delegațiile țărilor membre s-au întrunit în sesiuni ordinare sau extraordinare, în cadrul cărora s-au expus pe marginea chestiunilor incluse în Agendă și au aprobat documentele elaborate de către Secretariatul OMPI referitoare la sesiunile celor 20 de organe de conducere ale statelor membre OMPI și ale uniunilor administrate de OMPI.

La ceremonia de deschidere a Adunărilor, renumitul interpret și compozitor Stevie Wonder a adresat un apel emoțional prin care a chemat delegații state-

lor membre OMPI să ajungă la un acord privind extinderea accesului la operele protejate prin drepturile de autor pentru persoanele cu dizabilități.

Miniștri și delegați din 184 de state membre ale Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale au apreciat înalt reformele propuse de către Directorul general OMPI, dl Francis Gurry, și au salutat noul Plan Strategic pe Termen Mediu, care definește liniile directorii de organizare a activităților Organizației în următorii cinci ani.

Prezentând Planul Strategic pe Termen Mediu al OMPI, Francis Gurry a subliniat că acesta stabilește cadrul general de activități, bazat pe cele 9 obiective strategice ale OMPI, propune modalitățile de obținere a rezultatelor preconizate pentru fiecare obiectiv, evidențiază strategiile pentru atingerea acestora, inclusiv a obiectivului principal – crearea condițiilor care să asigure ca activitatea OMPI să fie în pas cu schimbările ce au loc în lume și să fie obținute rezultate clare în procesul de promovare a inovației și creativității în scopul dezvoltării economice, sociale și culturale a tuturor țărilor. Delegații au apreciat progresele substanțiale înregistrate de OMPI în procesul de implementare a Programului de Restructurare Strategică lansat la sfârșitul anului 2008. În perioada de bilanț au fost semnate 20 de memorandumuri de înțelegere cu statele membre - o cifră record - care reflectă amplificarea suportului acordat de OMPI, inclusiv asistența tehnică și juridică, și interesul față de cooperarea bilaterală.

Delegațiile au examinat și alte chestiuni strategice, precum: Raportul privind realizarea Programului OMPI pentru anii

2008-2009, Raportul financiar pentru anii 2008-2009, Politica OMPI în domeniul fondurilor de rezervă și investițiilor, Politica lingvistică a OMPI, Politica cu privire la Oficiile externe ale OMPI, Programul de Modernizare Strategică, problemele curente ale Sistemului Tratatului de Cooperare în domeniul Brevetelor (PCT), Sistemului de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, Sistemului de la Haga privind depozitul internațional de desene și modele industriale, Sistemului numelor de domen pe Internet ș.a.

Au fost puse în dezbatere și proiectele referitoare la *Anul Internațional al Biodiversității*, activitatea Comitetului pentru Dezvoltare și Proprietatea Intelectuală, Comitetului permanent privind dreptul de autor și drepturile conexe, Comitetului interguvernamental privind proprietatea intelectuală, resursele genetice, cunoștințele tradiționale și folclorul, Comitetului permanent privind dreptul brevetelor, Comitetului permanent privind dreptul mărcilor, desenelor industriale și indicațiilor geografice, Comitetului OMPI privind standardele, Comitetului consultativ privind realizarea drepturilor etc.

La ceremonia de închidere a lucrărilor Adunării generale, Directorul general OMPI a adus mulțumiri reprezentanților oficiali ai guvernelor statelor membre OMPI care au participat la Reuniunea Segmentului de Nivel Înalt (*Hight Level Segment*) cu genericul „Inovație, creștere și dezvoltare: rolul proprietății intelectuale și experiența națională în domeniul dat”, menționând faptul că participarea lor a fost o reflectare a „activității politice înalte și interesului sporit față de activitatea Or-

ganizației”. Președintele Adunării Generale OMPI, ambasadorul Alberto Dumont, care este, de asemenea, Reprezentantul Permanent al Argentinei la ONU și alte organizații internaționale de la Geneva, a apreciat rezultatul pozitiv al Adunării, constatând că reuniunea a fost „extrem de prodigioasă”.

Alături de cei circa 70 de miniștri, viceministri, secretari de stat ai țărilor membre ale OMPI din întreaga lume, care au participat la Reuniunea Segmentului Înalt, a luat parte activă și delegația Republicii Moldova condusă de dl Dorin RECEAN, Viceministru al tehnologiilor informaționale și comunicațiilor, care a prezentat poziția Guvernului RM cu privire la Agenda pusă în discuție și a împărtășit experiența națională vizând rolul proprietății intelectuale în promovarea inovațiilor, în creștere și dezvoltare, reafirmând angajamentul țării noastre față de aceste obiective.

Delegația AGEPI, condusă de dr. Lilia Bolocan, Director General, a susținut poziția Republicii Moldova cu privire la

subiectele de pe Agenda consolidată a Adunării generale OMPI și a promovat interesele țării în cadrul actualei runde de reuniuni ale statelor membre OMPI. În prezent Republica Moldova este membru a 15 adunări și organe de conducere ale OMPI și ale uniunilor administrate de OMPI.

Pe parcursul sesiunilor Adunării generale OMPI, delegația Republicii Moldova a avut o serie de întâlniri bilaterale cu dl Francis Gurry, Director general OMPI, dl Johannes Christian Wichard, Vicedirector General OMPI pe probleme globale de PI, dl Michaly Swantner, Director al Direcției pentru unele țări din Europa și Asia, dl Alexandr Grigoriev, Președintele Oficiului Eurasian de Brevete, precum și cu reprezentanți ai oficiilor naționale de PI din statele membre ale UE și CSI.

Pentru detalii privind rezultatele celei de-a 48-a serii de Adunări ale OMPI accesați: http://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2010/article_0038.html

(www.agepi.md)

Miniștrii împărtășesc experiența națională în domeniul inovării, creșterii și dezvoltării

Circa 70 de miniștri din întreaga lume, care au participat în perioada 20-21 septembrie curent la Reuniunea Segmentului Înalt (Hight Level Segment) al Adunării Generale a statelor membre OMPI (Geneva, Elveția), și-au împărtășit experiența națională cu referire la rolul proprietății intelectuale în promovarea inovațiilor, creșterii și dezvoltării, reafirmând angajamentul lor față de PI în sprijinirea acestor obiective.

La deschiderea Reuniunii Segmentului Înalt, care anul acesta s-a desfășurat sub genericul „Inovație, creștere și dezvoltare: rolul proprietății intelectuale și experiența națională în domeniul dat”, Ambasadorul Alberto Dumont, președintele al Adunării Generale OMPI, reprezentant permanent al Argentinei la ONU și alte organizații internaționale de la Geneva, a declarat că importanța cunoș-

tiințelor și a proprietății intelectuale de-a lungul istoriei umane este neîndoieabilă. Acest lucru, a spus el, a fost un factor-cheie în „crearea culturilor și societăților noastre”, influențând viața de zi cu zi a tuturor cetățenilor. El a pus accentul pe necesitatea colaborării constructive pentru a găsi soluții creative problemelor existente, în scopul asigurării unei evoluții echilibrate a sistemului de PI, în sprijinul inovării și creativității.

Importanța inovației și creativității în promovarea produselor, în stimularea noilor sectoare de producție, a fost o temă frecventă în declarațiile participanților. Potrivit acestora, PI joacă un rol vital și esențial în dezvoltarea economică. Este deosebit de importantă elaborarea strategiilor naționale drept foaie de parcurs în gestionarea eficientă a activelor de PI în scopul creșterii și dezvoltării. Miniștrii au subliniat valoarea PI, care contribuie la soluționarea provocărilor cu care se confruntă țările lor și lumea întreagă.

S-a remarcat că un sistem echilibrat de PI este un mijloc de a crea un mediu sigur pentru investiții în procesul de creativitate și inovație. PI are un rol-cheie în realizarea programului ONU „Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului” și în aplicarea cu succes a recomandărilor formulate în cadrul Agendei de Dezvoltare a OMPI.

Miniștrii au declarat că vor continua să sprijine eforturile de consolidare a sistemelor naționale și regionale de PI, iar OMPI va reduce decalajul de cunoștințe, inclusiv în domeniul tehnologiilor informaționale, prin automatizarea oficiilor și utilizarea pe larg a bazelor de date în domeniul PI.

După cum s-a mai spus, la Reuniunea Segmentului Înalt al Adunării Generale a statelor membre OMPI Republica Moldova a fost reprezentată de dl Dorin RECEAN, Viceministru al tehnologiilor informaționale și comunicațiilor, care a susținut poziția Guvernului RM vizavi de Agenda propusă.

În luarea sa de cuvânt la deschiderea reuniunii, dl Francis Gurry, Director general al OMPI, a subliniat importanța primordială a PI pentru inovații, creștere și dezvoltare economică, precum și pentru schimbările semnificative în cadrul inovațional, iar celebrul compozitor și interpret Stevie Wonder, în adresarea sa, a solicitat comunității internaționale să sporească accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de vedere la operele protejate prin dreptul de autor și drepturile conexe.

(Informații suplimentare:
http://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2010/article_0036.html)

**Traducere și adaptare
 Diana STOIANOV,
 sp. coord. Secția redacția „Intellectus”
 și Mass-media**

PERSPECTIVA ȘI PRESTAȚA SISTEMULUI**Parlamentul Republicii Moldova
a adoptat Legea privind dreptul de autor
și drepturile conexe**

La ședința Parlamentului Republicii Moldova din 2 iulie 2010 a fost adoptată noua Lege nr. 139-XVIII privind dreptul de autor și drepturile conexe. Proiectul Legii a fost elaborat de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în perioada anilor 2007-2008, în scopul creării unui mecanism eficient de funcționare a sistemului de protecție a dreptului de autor și drepturilor conexe, precum și de armonizare a legislației naționale cu convențiile internaționale și directivele europene.

Proiectul Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe, precum și tabelul de concordanță cu directivele europene, a fost plasat pentru consultări publice pe web site-ul AGEPI http://www.agepi.md/md/proiecte_acte_normative/.

Legea reglementează condițiile de protecție a dreptului de autor; obiectele protejate și cele neprotejate; drepturile morale și patrimoniale de care dispun autorii și/sau titularii de drepturi; regimul juridic de protecție a operelor create ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu; prevederi specifice pentru fiecare categorie de opere: derivate, integrante, colective, audiovizuale, de artă plastică

(inclusiv dreptul de acces și de suită), de artă aplicată, de arhitectură, fotografice; termenele de protecție a dreptului de autor și drepturilor conexe; excepțiile și limitările drepturilor patrimoniale; condițiile și forma contractelor de autor; domeniul de acțiune a drepturilor conexe; drepturile sui-generis ale producătorilor bazelor de date; protecția operelor nepublicate și a celor intrate în domeniul public; înființarea, atribuțiile, drepturile și obligațiile organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor; măsurile tehnice de protecție; aplicarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe.

Subiecții drepturilor de autor și conexe sunt autorii, interpreții, producătorii de fonograme și de videograme, organizațiile de difuziune, producătorii bazelor de date, organismele de gestiune colectivă, utilizatorii care valorifică aceste obiecte.

Noua Lege nr. 139-XVIII privind dreptul de autor și drepturile conexe va intra în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial, iar Legea nr. 293-XIII privind dreptul de autor și drepturile conexe din 23 noiembrie 1994 va fi abrogată.

„Autorii trebuie să-și cunoască dreptul de a-și proteja operele”

La ședința Parlamentului Republicii Moldova din 2 iulie 2010, a fost adoptată noua Lege nr. 139-XVIII privind dreptul de autor și drepturile conexe. Mai detaliat despre această lege ne-a vorbit Ion Țiganaș, Vicedirector general AGEPI, căruia i-am solicitat un interviu.

- Domnule Țiganaș, ce reprezintă noua Lege a dreptului de autor?

- Această lege vine să reglementeze niște relații actuale ale societății din Republica Moldova, să concretizeze unele elemente care nu erau până acum reglementate și, în același timp, să armonizeze legislația RM cu cea europeană și internațională. Totodată, scopul de bază a fost să asigurăm o mai bună protecție a drepturilor de autor, pentru ca persoanele care creează opere de orice gen să-și poată proteja drepturile prin diverse mijloace - penale, civile sau administrative. Ne-am gândit atât la oamenii de creație, cât și la interpreți, producătorii de fonograme,

organismele de difuziune și, nu în ultimul rând, la beneficiari, adică la cei care vor să utilizeze opera unui autor, fără a încălca drepturile autorilor și fără a crea prejudicii acestora.

- Așadar, ce noutăți conține această Lege față de cea adoptată în 1994?

- Legea reglementează drepturile morale și cele patrimoniale ale autorilor din momentul creării operelor, menționează posibilitatea înregistrării drepturilor de autor la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, precizează statutul juridic al unor categorii de opere - audiovizuale, de pictură, fotografice etc. De asemenea, este stipulată perioada de protecție a dreptului de autor, pentru că o operă nu poate fi protejată prin dreptul de autor la infinit. Drepturile morale sunt protejate în permanență. Și peste o mie de ani, Mihai Eminescu va fi considerat autorul poemului „Luceafărul”, dar drepturile patrimoniale sunt protejate conform legislației naționale și internaționale pe perioada vieții autorului plus 70 de ani după decesul acestuia.

- Care este situația drepturilor de autor acum?

- Din momentul înființării AGEPI, ne-am dorit să asigurăm o protecție legală, juridică pentru cei care creează opere. În Republica Moldova, vizavi de dreptul de autor, există niște probleme moștenite de la vechiul sistem sovietic, pentru că în acea perioadă dreptul de autor nu era vă-

zut prea bine și nu era respectat. Oricine putea utiliza o operă, mai ales străină, pe teritoriul fostei Uniuni Sovietice fără nici un acord, fără nici un contract.

- Și aceasta, probabil, din motiv că legislația sovietică nu era racordată la cea internațională...

- Exact. Acum avem semnate o serie de convenții internaționale, pentru ca legislația națională să fie racordată la cea europeană, ca atunci când un interpret concertează în R. Moldova să aibă aceleași drepturi pe care le are în Belgia sau în Spania, de exemplu, sau invers - atunci când un compozitor de la noi creează o piesă pentru un interpret din România să beneficieze de aceleași drepturi pe care le au cetățenii Uniunii Europene. Și aceasta am realizat prin noul proiect de Lege, ca autorii să fie protejați din toate punctele de vedere. Important este doar să reușim într-o perioadă scurtă de timp să informăm autorii că dețin asemenea drepturi, să știe că, odată cu crearea operei, ei au nu doar drepturi morale, dar și o serie de drepturi patrimoniale care le pot aduce beneficii materiale. De asemenea, să cunoască în ce mod pot să-și protejeze drepturile. Unul din obiectivele AGEPI constă în informarea populației, în scopul ridicării nivelului culturii juridice în domeniul dreptului de autor. Atunci când autorii vor conștientiza ce drepturi au, ei vor ști cum să le protejeze. Pe de altă parte, cei care beneficiază de operele autorilor și vor să reproducă o carte sau să plaseze o piesă pe internet, trebuie la fel să știe care pot fi consecințele în cazul în care nu vor respecta drepturile autorului.

- În această Lege scrie că va fi constituită o comisie de mediere pe

lângă AGEPI care va examina și soluționa litigiile din domeniul dreptului de autor, drepturilor conexe și ale altor drepturi protejate de lege. Cum va funcționa ea?

- Potrivit Legii, comisia urmează să fie creată în cadrul AGEPI și scopul acesteia va fi medierea relațiilor dintre organisme de gestionare pe principii colective, adică asociațiile care adună remunerația de autor, pe de o parte, și asociațiile beneficiarilor de opere, adică cei care utilizează operele, pe de altă parte. De ce aceste două părți nu se înțeleg în raport cu cuantumul remunerării care trebuie să fie achitat? Pentru că asociația care administrează drepturile autorilor va dori un cuantum mai mare pe care trebuie să-l plătească, de exemplu, televiziunile, posturile de radio sau orice persoană care utilizează opera, iar utilizatorii vor solicita ca acest procent să fie mai mic. De aceea, comisia formată din persoane competente în domeniul drepturilor de autor va examina ambele poziții și va încerca să ajungă la un consens. Dar decizia sa nu este definitivă. Ea poate fi contestată în instanța de judecată.

- Cât de frecvent sunt trași la răspundere cei care încalcă drepturile de autor?

- Sunt foarte multe cazuri de acest gen și asta ne bucură, pentru că autorii conștientizează deja că dispun de anumite drepturi și trebuie doar să încerce să le monitorizeze. Sunt litigii vizavi de utilizarea operelor prin intermediul Internetului, televiziunii și radioului.

- În ce domeniu le întâlnim mai des?

- Cele mai frecvente sunt depistate prin intermediul rețelei Internet, pentru

că aici există un element pe care nu-l putem controla sau monitoriza. Este o rețea mondială și este mai greu de a-l depista pe cel care a plasat o informație pe un site sau altul. Dar și aici există posibilități de a identifica persoanele vinovate, pentru a fi trase la răspundere. O problemă mult mai complicată o constituie așa-numitele torrente, rețelele peer-to-peer (P2P) care permit distribuția filmelor, a muzicii, a jocurilor sau a oricăror altor opere în cadrul acestor rețele de globalizare, ceea ce face dificilă sarcina Ministerului de Interne de a-i depista pe cei care încalcă legea.

- Ce prevede Legea în privința pirateriei de pe piața muzicală?

- Astăzi este mult mai vizibilă pirateria ce se produce în format digital sau electronic, pentru că un tânăr nu mai are nevoie să piardă timp și bani ca să meargă la magazinul de alături pentru a-și procura un CD. Pentru el este mult mai simplu și mai ieftin să acceseze și să descarce de pe Internet piesa care îl interesează. Aici trebuie să lucrăm mult mai mult, pentru că se încalcă cel mai frecvent drepturile de autor.

- Ce posibilități există pentru a stopa aceste furturi?

- Când mergem la un butic pentru a procura un CD trebuie să fim foarte atenți ca acel suport material să conțină și un marcaj de control eliberat de către AGEPI, care confirmă faptul că produsul dat este licențiat și se vinde cu respectarea drepturilor de autor. În ceea ce privește pirateria pe Internet, AGEPI a propus Parlamentului RM spre adoptare modificări la Codul

Penal și cel Contravențional, astfel încât persoanele care plasează pe site opere, piese muzicale, filme ce nu le aparțin riscă atât o pedeapsă contravențională, cât și una penală. Răspunderea contravențională este de până la 800 de lei. Dar este mult mai grav când se apelează la răspunderea penală. Aici sunt prevăzute pedepse de până la 20 de mii de lei, iar în unele cazuri – de până la 80 de mii de lei. S-a mai introdus o pedeapsă, de altfel racordată la normele europene, care presupune privațiunea de libertate de până la cinci ani, în cazul furturilor de acest gen. În ultimul timp avem câteva zeci de cazuri care au sfârșit cu pedepse penale. Scopul nostru de bază nu este de a distruge businessul de distribuție a filmelor sau a muzicii, dar de a-l aduce pe un făgaș legal, pentru ca autorul să fie remunerat pentru fiecare vânzare pe piață a unei copii. Astfel, îl vom ajuta să beneficieze nu numai de avantajele morale, dar și de cele materiale ale operei sale.

- Cine a mai participat la elaburarea Legii?

- Am invitat experți internaționali, care ne-au ajutat foarte mult să armonizăm legislația Republicii Moldova la standardele europene. În același timp, am ținut cont și de situația din Republica Moldova, de tradițiile naționale. De asemenea, ne-am consultat cu instituțiile publice, uniunile de creație, organizațiile neguvernamentale și cu agențiile de beneficiari, astfel ca să fie reglementate interesele tuturor.

- Vă mulțumim pentru interviu.

Nicolae ROIBU
(«Timpul», 20 iulie 2010)

În cadrul unui seminar s-au abordat modalitățile de combatere a contrafacerii

Contrafacerea produselor originale este cunoscută din cele mai vechi timpuri, însă în ultimii 50 de ani ea a căpătat proporții îngrijorătoare la nivel mondial. Conform unui studiu curent, publicat în „Săptămâna Financiară” (www.sfin.ro), cea mai substanțială creștere s-a înregistrat în ultimii 10 ani, valoarea mărfurilor contrafăcute situându-se în prezent la peste 500 de miliarde de dolari anual, comerțul cu mărfuri contrafăcute reprezentând circa 10-12% din volumul comerțului mondial.

Republica Moldova este un punct important în tranzitul mărfurilor. Spre deosebire de contrafacerile prezente pe piața vest-europeană, cele din țara noastră se remarcă printr-o calitate inferioară, punând astfel în pericol sănătatea și viața consumatorilor. Din acest considerent contracararea contrafacerii este o problemă prioritară pentru societatea noastră.

În scopul instaurării unui dialog direct între reprezentanții companiilor titulare de mărci și autoritățile publice, abilitate cu responsabilități în domeniul respectării drepturilor de proprietate intelectuală și combaterii contrafacerilor, la 27 septembrie curent la Chișinău a fost organizat un seminar de instruire cu genericul „Modalități de combatere a fenomenului contrafacerii”, organizatori fiind Asociația anti-contrafacere REACT Internațional, prin REACT România, și Societatea civilă de Avocați TURCU&TURCU în colaborare cu Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

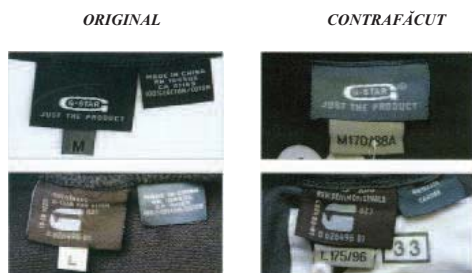
La seminar au participat reprezentanții următorilor membri ai Asociației REACT: PUMA, SAMSUNG, L'OREAL, CANON, LVMH, BVLGARI, HENCO, G-STAR.

În cadrul seminarului accentul a fost pus pe familiarizarea ofițerilor de poliție, inspectorilor vamali și procurorilor din Republica Moldova cu tehnicile de depistare a produselor contrafăcute, precum și cu activitățile anticontrafacere, desfășurate de companiile Asociației REACT în colaborare cu instituțiile guvernamentale de resort din Uniunea Europeană.

Gabriel Turcu, președinte al REACT România (Rețeaua Internațională Anti-

Marca „G-Star”

contrafaceri) a menționat că acest flagel al contrafacerilor acoperă toată gama de produse existente pe piață: produse alimentare și băuturi alcoolice, cafea și condimente, parfumuri de lux și încălțăminte de firmă, detergenți, ochelari de soare, ceasuri, jucării, produse software și chiar pietre prețioase. Practic, tot ce se vinde are un echivalent contrafăcut, iar falsurile se întâlnesc pretutindeni. De multe ori, însă, produsele contrafăcute sunt atât de bine realizate încât la prima vedere pot induce cumpărătorul în eroare. Astfel, este foarte important de a identifica un produs original de cel contrafăcut.

Tehnicile de depistare a produselor contrafăcute diferă de la o categorie la alta. De exemplu, pantofii sport contrafăcuți „Adidas”, „Puma”, „Lotto” pot fi ușor identificați prin calitatea tălpii, rezistența vopsirii fețelor la frecare uscată sau umedă și calitatea cusăturilor. Încălțăminte din piele naturală este contrafăcută prin confecționarea acesteia din înlocuitori. Îmbrăcămintea de firmă este și ea contrafăcută. Ca exemplu poate servi îmbrăcămintea din stofă de blugi a mărcii „G-Star”, fabricată din poliester (și nu din bumbac 100%), cu tivuri inegale. Și marca „Lacoste” este contrafăcută, falsul putând fi recunoscut prin dispunerea crocodilului cu capul spre dreapta și nu spre stânga. Datorită faimei și prețului ridicat, ceasurile Rolex sunt cel mai frecvent contrafăcute. Falsurile sunt fabricate în Hong Kong, Taiwan sau Coreea, fiind comercializate la prețuri ridicol de joase și fără ambalajul original (verde sau maro, din piele).

În continuare prezentăm două cazuri de depistare a produselor contrafăcute pe teritoriul Republicii Moldova

Fabrică ilegală de încălțăminte

După mai multe razii de profilaxie a infracțiunilor din domeniul economic, angajații Direcției investigare a fraudelor a Ministerului Afacerilor Interne au descoperit, pe teritoriul parcului de autobuze din orașul Soroca, o fabrică ilegală de încălțăminte pentru bărbați și dame.

Proprietarul acestei fabrici, în vârstă de 31 de ani, a pus pe picioare afacerea respectivă de circa doi ani, fără a avea însă acte care i-ar fi legalizat activitatea. În pofida acestui fapt, businessmanul comercializa marfa la piețele din municipiul Bălți. După percheziție, forțele de ordine au ridicat marfă finită în valoare de circa 50.000 de lei și utilaj pentru confecționarea acesteia de 100.000 de lei.

În prezent, oamenii legii cercetează cazul în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor și persoanelor implicate în această fărâdelege pentru a lua o decizie conform legislației RM.

(www.mai.md)

O fabrică din Florești producea încălțăminte cu brand italian

La o fabrică de încălțăminte din Florești și în câteva depozite din Chișinău au fost găsite peste o mie de perechi de încălțăminte sportivă cu marcă italiană. Deși încălțăminte era produsă în Moldova, pe adidași era imprimat „Made in Italy” și aplicat un brand recunoscut. În Italia o pereche de încălțăminte de această marcă costă între 300-400 euro, iar prețul de cost al unei perechi produse în Moldova era evaluat la 30 de euro.

Producerea încălțăminte a fost organizată de un grup de italieni care au introdus fraudulos în Republica Moldova materie primă și utilaj performant pentru confecționarea încălțăminte sportive și falsificarea mărcii comerciale.

Angajații fabricii au recunoscut că lucrează la comanda unor italieni, iar partida de peste o mie de perechi urma să ajungă în Italia, așa cum au ajuns și loturile fabricate anterior. În medie, susțin lucrătorii, fabrica producea câte 3 mii de perechi de încălțăminte lunar.

Directorul fabricii din Florești riscă un dosar penal pentru „conurență neloială”, care se pedepsește cu amendă de la 20 până la 40 de mii de lei sau cu închisoare de până la 1 an - pentru persoane fizice și, respectiv, amendă de la 70 de mii până la 1 milion de lei sau închisoare până la 5 ani - pentru persoane juridice.

(Info-Prim Neo)

Cum se înregistrează o marcă în Republica Moldova

Ce este marca?

Marca de produs și cea de serviciu (în continuare marca) constituie orice semn sau orice combinație de semne susceptibile de reprezentare grafică, ce servește la deosebirea produselor sau serviciilor unei persoane fizice sau juridice de cele aparținând altor persoane.

Ce semne pot fi înregistrate ca marcă?

Pot fi înregistrate în calitate de mărci astfel de semne cum ar fi: cuvintele, inclusiv numele de persoane, literele, cifrele, elementele figurative și combinațiile de culori, precum și orice combinație a acestor semne perceptibile vizual. Elementele figurative pot fi constituite din reprezentări grafice plane sau forme tridimensionale (în relief), având o configurație distinctă.

Tehnici manageriale de prestare a serviciilor în domeniul proprietății intelectuale – seminar pentru managerii oficiilor de PI

În vara anului curent, Oficiul de Proprietate Intelectuală din Canada (CIPO), în cooperare cu Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI), a organizat la Ottawa, Canada, un seminar cu genericul „Aplicarea tehnicilor manageriale de prestare a serviciilor în domeniul proprietății intelectuale”, destinat managerilor oficiilor naționale de proprietate intelectuală. Republica Moldova a fost reprezentată la acest seminar de către dr. Lilia BOLOCAN, Director general AGEPI.

La lucrările acestui seminar-training au participat conducători și specialiști cu funcții de răspundere din cadrul oficiilor de proprietate intelectuală din 11 țări, participanții fiind salutați de dna Mary Carman, Directorul general al CIPO, și dl Goeffrey Onyeama, Vicedirectorul general al OMPI, responsabil de Sectorul cooperare în scopul dezvoltării.

Delegații oficiilor naționale de PI au avut posibilitatea să se familiarizeze cu ultimele evoluții în materie de administrare a sistemelor de protecție a proprietății intelectuale, în special cu referire la strategiile de prestare a serviciilor către clienți, tehnicile de implementare a unor sisteme eficiente de control al calității, politicile de administrare a proprietății intelectuale și cele mai bune practici de creștere a competitivității serviciilor oferite de oficii în

condițiile globalizării și internaționalizării economice, sociale și culturale.

Experți internaționali din cadrul CIPO și OMPI, precum și cei din sectorul privat, companii de prestare servicii în domeniul PI și avocați au prezentat cele mai bune practici din diverse domenii axate tematicii seminarului:

- a) ameliorarea produselor, serviciilor și procedurilor în domenii de interes prioritar pentru clienți;
- b) dobândirea avantajului competitiv și îmbunătățirea politicii administrative în domeniul proprietății intelectuale;
- c) contribuții la îmbunătățirea sistemului de PI în întreaga lume.

Un interes deosebit a trezit comunicările plene prezentate de Mary Carman (*Înțelegerea necesităților clientului: două căi de comunicare*) și Goeffrey Onyeama (*Provocări pentru elaborarea unei Strategii naționale de proprietate intelectuală adecvate*).

M. Carman a menționat că în activitatea de prestare a serviciilor accentul urmează a fi pus pe necesitățile clientului și nu pe cele ale oficiului sau prestatorului de servicii. Este foarte important să fie implicați clienții în activitățile desfășurate de oficiu prin identificarea necesităților lor și găsirea unor soluții relevante pentru acestea, testarea oricărei idei noi înainte de implementare, generarea noilor idei. Clienții trebuie să dețină anumite împuternici: să joace un rol prioritar în planificarea

strategică a serviciilor, să participe la monitorizarea serviciilor prestate etc. Totodată, este necesar de a menține un echilibru între eficiența operațională și necesitățile clientului, între beneficiile clientului și ale organizației și angajaților săi.

Participanții la seminar au discutat diverse aspecte ale activității de prestare a serviciilor în domeniul proprietății intelectuale: reînnoirea activității antreprenoriale; managementul operațional și cel al calității; rolul OMPI în promovarea proprietății intelectuale.

Reprezentanții Oficiului de PI din Canada au prezentat practica națională privind sensibilizarea societății asupra domeniului proprietății intelectuale; cadrul administrativ în domeniul PI: politicile de dezvoltare a sistemului de PI din Canada, modernizarea și pregătirea cadrelor, traininguri pentru examinatori, planificarea și indicatorii de măsurare/monitorizare, utilizarea PI în atragerea investițiilor publice în cercetare etc.

Vorbind despre problemele care apar în procesul elaborării unei Strategii naționale de proprietate intelectuală moderne, Goeffrey Onyeama a pus accentul pe identificarea scopului și direcției de dezvoltare, a modalității de atingere a acestora, riscurile și provocările în procesul de implementare a Strategiei.

În anul 2010 OMPI a lansat Proiectul DA_10_05 „Asistență în elaborarea strategiilor naționale”, care se va implementa în 6 țări-pilot (Algeria, Republica Dominicană, Republica Moldova, Mongolia, Tanzania și Zambia). Acesta se va desfășura până la finele anului 2011 și prevede utilizarea unei metodologii integrate, elaborarea unor studii de analiză a situației actuale și de evaluare a necesităților etc.

Obiectivele proiectului constau în asigurarea unui angajament politic, identificarea și mobilizarea părților interesate/titularilor, evaluarea stării sistemului național de PI, obiectivele strategice și necesitățile, elaborarea strategiei, aprobarea metodologiei.

În concluzie, putem menționa că participarea la seminar și vizita la Oficiul de Proprietate Intelectuală din Canada ne-a permis să ne familiarizăm cu cele mai bune practici manageriale în domeniul proprietății intelectuale, în special cele referitoare la prestarea serviciilor în domeniu.

Urmare seminarului, putem constata că activitatea de prestare a serviciilor în domeniul PI desfășurată de AGEPI este destul de amplă și la un nivel similar altor oficii de PI din regiune. Prin intermediul paginii Internet a Agenției, utilizatorii informației de PI din țara noastră au acces gratuit *on-line* nu doar la informația de ordin general, cadrul normativ legislativ național și internațional în domeniu, dar și la bazele de date naționale pe obiectele de proprietate intelectuală brevetate/înregistrate, la bazele de date internaționale, la practica judiciară în domeniu etc.

Cu toate acestea, mulți utilizatori naționali și străini se adresează direct la Oficiu pentru consultații și servicii de cercetare documentară și din acest considerent în perspectivă vom ameliora activitatea desfășurată în acest domeniu prin revizuirea și extinderea listei de servicii, a modalităților de comunicare cu clienții, ridicarea calității serviciilor prestate etc. în scopul facilitării accesului clienților la informația de PI și satisfacerea intereselor lor prioritare.

**Secția Cooperare Internațională
și integrare europeană, AGEPI**

Comitetul interguvernamental pentru drepturile de autor al UNESCO a luat în dezbateri provocările actuale în domeniu

În iunie curent, la sediul cartierului general al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) din Paris, Franța, s-au desfășurat lucrările sesiunii a 14-a a Comitetului interguvernamental pentru drepturile de autor. Comitetul interguvernamental pentru drepturile de autor (în continuare – Comitetul interguvernamental) a fost instituit în baza art. XI al Convenției universale privind dreptul de autor, semnată la Geneva la 6 septembrie 1952.

Delegațiile celor 18 state membre ale Comitetului interguvernamental, precum și reprezentanții statelor cu statut de observator, printre care este și Republica Moldova, au pus în discuție unele subiecte de importanță majoră pentru domeniul protecției dreptului de autor și drepturilor conexe.

Statele membre au luat act de informația prezentată de Secretariat cu referire la studiul UNESCO intitulat „Noi provocări în identificarea unui echilibru între protecția drepturilor de autor și accesul la cunoștințe, informație și cultură”. Studiul analizează tangența dintre accesul la informații și protecția drepturilor de autor și prezintă o imagine de ansamblu a provocărilor cu care se confruntă autorii, titularii de drepturi și publicul utilizator în era digitală, mecanismele existente pentru a răspunde acestor provocări, precum și

anumite recomandări cu referire la soluțiile posibile în acest domeniu etc.

Participanții la sesiune au examinat informația referitoare la asistența acordată de UNESCO statelor membre, după sesiunea a 13-a a Comitetului interguvernamental, în aspect normativ-legislativ. În acest context, UNESCO a dezvoltat o serie de instrumente juridice internaționale obligatorii în patru domenii principale ale diversității culturale: patrimoniul cultural și natural, patrimoniul cultural mobil, patrimoniul cultural imaterial și creativitate contemporană.

Cel mai recent instrument juridic internațional este **Convenția privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale, adoptată de Conferința Generală a UNESCO la 20 octombrie 2005**. Convenția în cauză ocupă un loc special în ansamblul altor convenții UNESCO, fiind orientată, în primul rând, asupra diversității expresiilor culturale, care sunt rezultatul creativității individuale, de grup și sociale, exprimate în activități culturale, bunuri și servicii. În această privință, Convenția completează în mod eficient o serie de acte juridice adoptate de către statele membre ale UNESCO pentru dezvoltarea creativității și diversității culturale, inclusiv Convenția mondială cu privire la drepturile de autor.

Convenția privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale

(în vigoare din 20 martie 2007) vizează crearea unui mediu favorabil menit să conducă la conservarea și promovarea acestei diversități. În acest sens, unul dintre obiectivele principale ale Convenției este de a crea condiții pentru interacțiunea liberă a diferitelor culturi, în baza avantajului reciproc. Convenția recunoaște natura specială a activităților culturale, bunurilor și serviciilor culturale ca purtători ai identității, valorilor spirituale, dincolo de valoarea lor comercială. Convenția stabilește un nou cadru de cooperare internațională.

În special, Convenția prevede ca măsurile naționale întreprinse cu scopul de a proteja și a promova diversitatea expresiilor culturale ar trebui să vizeze promovarea și susținerea artiștilor și a altor persoane creative implicate în crearea expresiilor culturale, iar participanții trebuie să depună eforturi pentru a recunoaște contribuția importantă a artiștilor. Aceasta definește consolidarea industriilor culturale din țările în curs de dezvoltare, ca un vector-cheie al unui sector cultural dinamic în aceste țări. Convenția subliniază în continuare importanța parteneriatelor inovatoare, precum și interacțiunea corespunzătoare în acest domeniu, prin muzică și film, între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Un alt aspect-cheie al Convenției este mobilitatea oamenilor de cultură din țările în curs de dezvoltare.

De menționat că această Convenție nu are prevederi specifice legate de proprietatea intelectuală. Cu toate acestea,

recunoaște importanța protecției drepturilor de proprietate intelectuală și promovării diversității expresiilor culturale. Preambulul Convenției (punctul 17) recunoaște importanța acestor drepturi pentru persoanele implicate în creativitatea culturală. În special, Regulamentul de aplicare, aprobat de Conferința părților, are în vedere legislația în domeniul drepturilor de autor ca unul dintre instrumentele principale ale politicilor în domeniul culturii, menite să sprijine crearea, producerea, transmiterea, difuzarea activităților culturale, bunurilor și serviciilor culturale, precum și accesul la acestea.

Participanții la sesiune au realizat un schimb de informații și de bune practici privind protecția dreptului de autor și drepturilor conexe, încălcările depistate în acest domeniu și măsurile întreprinse de statele membre pentru contracararea lor.

În contextul dat, este de menționat studiul cu genericul **„Pirateria: tendințele actuale și măsurile legislative de acțiune împotriva PIRATERIEI”**, elaborat de către Luis Villarroel, director de Cercetări în cadrul Corporației Inovative, director de Cercetări Juridice al Universității Centrale din Chile și fost președinte interimar al Comitetului permanent privind drepturile de autor și drepturile conexe al OMPI. Studiul în cauză a avut drept scop prezentarea unei imagini asupra tendințelor recente de piraterie și efectelor sale asupra societății și economiei în ansamblu, asupra creativității și industriilor culturale, precum și soluții practice și strategii pentru a lupta împotriva pirate-

riei, concentrându-se în special pe măsuri care nu poartă un caracter legislativ. Printre astfel de măsuri autorul studiului pune accentul pe următoarele: măsuri de orientare a cererii, dezvoltarea unor modele noi de marketing, politica de prețuri pentru favorizarea consumatorului legal, dezvoltarea unor alternative ale sistemului de proprietate intelectuală; instruirea și sensibilizarea, consolidarea capacităților; ameliorarea sistemului de înregistrare și identificare; măsuri tehnice de protecție/management al drepturilor digitale (Digital Serial Number (DSN) System).

Un eveniment important al sesiunii a fost lansarea **Observatorului mondial privind lupta cu pirateria**. UNESCO a dezvoltat și a implementat un Observator mondial privind lupta împotriva pirateriei (World Observatory on the fight against piracy) – localizat pe pagina Internet a UNESCO. Observatorul este un instrument de monitorizare a problemelor în lupta împotriva pirateriei și un centru de schimb de informații și bune practici în domeniu, fiind disponibil pe adresa: <http://unesco.org/cultura/ro/antipiraterie-observator>.

În cadrul sesiunii a fost menționat rolul UNESCO în pregătirea cadrelor și a instructorilor-formatori în domeniul luptei cu pirateria. Participanții (reprezentanți din partea autorităților naționale responsabile de asigurarea protecției drepturilor de autor, în special judecători, procurori, funcționari vamali și de poliție) s-au familiarizat cu rezultatele atelierelor de lucru

regionale și subregionale, organizate de UNESCO pe parcursul ultimilor 5 ani în mai multe țări din Africa cu scopul de a îmbunătăți abilitățile de serviciu în domeniul protecției drepturilor de autor și combaterii pirateriei.

Concluzii

Problemele discutate în cadrul sesiunii a 14-a a Comitetului interguvernamental sunt foarte actuale și pentru Republica Moldova, în special cu referire la lupta cu pirateria. Experiența și practicile acumulate pe parcursul sesiunii sunt aplicate în cadrul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală prin reorientarea unor activități legate de instruirea și sensibilizarea societății cu referire la necesitatea respectării drepturilor de autor și a drepturilor conexe, efectele negative ale pirateriei asupra societății și economiei în ansamblu prin diseminare de informații pe web site-ul oficiului și elaborarea unor materiale publicitare în domeniu. De asemenea, urmează să fie ameliorat dialogul și schimbul de informații atât cu asociațiile de administrare pe principii colective a drepturilor de autor și drepturilor conexe, cât și cu reprezentanții instituțiilor și autorităților publice din republică, responsabile de protecția și respectarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe.

Lilia BOLOCAN,
Director general AGEPI

Sesiunea a IV-a a Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Europa

În perioada 8-9 iulie 2010, la Geneva, Elveția, și-a ținut lucrările Sesiunea a IV-a a Echipei de Specialiști din domeniul Proprietății Intelectuale (TOS-IP) din cadrul Comitetului pentru Cooperare și Integrare Economică (CECI) al Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE), la care a participat Svetlana Munteanu, membru al Grupului de lucru pentru coordonarea activităților experților naționali ai Republicii Moldova, Vicedirector general AGEPI.

La sesiune au participat 70 de delegați din 25 de țări, precum și reprezentanți din partea Uniunii Europene, ai unor organizații specializate ale ONU (OMPI și UNCTAD), organizații neguvernamentale (STCU și Alianța Ucraineană Anticontrafacere și Antipiraterie), ai sectorului privat din diverse țări (Dolby Laboratories, IFPI, Epson Deutschland GmbH, Imperial Tobacco Holding International, SNB-React, Sony Computer Entertainment Europe Limited US Chamber of Commerce etc.). O mare parte dintre delegați au reprezentat oficiile de proprietate intelectuală din peste 14 țări. Programul sesiunii a cuprins Segmentul de fond și sesiunea TOS-IP propriu-zisă.

În cadrul Segmentului de fond a fost prezentat raportul de bază „Managementul strategic al proprietății intelectuale” și circa 20 de rapoarte axate pe 2 arii tematice:

- ranforsarea (apărarea și asigurarea) drepturilor de proprietate intelectuală;
- proprietatea intelectuală, cercetarea-dezvoltarea internațională și transferul de cunoștințe.

Sesiunea TOS-IP propriu-zisă a cuprins 2 compartimente de bază:

1. Trecerea în revistă a lucrărilor realizate după Sesiunea a III-a a TOS-IP (iulie 2008-iulie 2010), în cadrul căreia au fost relevate principalele rezultate, printre care se numără elaborarea *Studiului comparativ privind comercializarea obiectelor de proprietate intelectuală, transformarea rezultatelor cercetării-dezvoltării în bunuri intangibile și crearea unor piețe funcționale pentru asemenea bunuri*; cooperarea cu alte echipe de specialiști și experți din cadrul CECI, cu organizații internaționale și titularii de drepturi; sporirea capacităților, inclusiv organizarea diferitelor evenimente (seminare, conferințe etc.) consacrate problemelor legate de proprietatea intelectuală, inovare, transfer tehnologic etc., la care au participat în total peste 600 de persoane, și

2. Planul de implementare pentru a doua jumătate a anului 2010 și propuneri pentru programul de lucru în următorul ciclu programatic (anul 2011). Printre cele mai importante activități ale echipei de specialiști ce urmează să fie finalizate se numără elaborarea *Manualului bunelor practici (Synopsis of Good Practices)*, care trebuie să fie prezentat către Sesiunea a V-a, și desfășurarea a 3 evenimente

consacrate sporirii capacităților, care vor avea loc în orașele Moscova și Kiev. La acestea vor fi invitați și reprezentanți ai diferitelor organe implicate în protecția PI din Republica Moldova (Serviciul Vamal, organele de judecată, Ministerul Economiei, AGEPI).

Concluzii

Participarea Republicii Moldova la lucrările Echipei de specialiști TOS-IP este

binevenită atât pentru preluarea practicilor performante ale altor țări în domeniul PI, cât și în vederea promovării imaginii țării noastre și a realizărilor sale în domeniul PI peste hotare.

Rapoartele prezentate în cadrul Sesiunii sunt plasate pe web site-ul CECI UNECE: http://unece.org/ceci/ppt_presentations/2010/ip/presentationip10.html

Svetlana MUNTEANU,
Vicedirector general AGEPI

Vizită de studiu la Oficiul de Brevete și Mărci din Danemarca

În perioada 18-19 august 2010, o delegație de la AGEPI din care au făcut parte Lilia Bolocan, Director general, Svetlana Munteanu, Vicedirector general, Viorica Duca, specialist principal secția Cooperare internațională și integrare europeană, au efectuat o vizită de studiu la Oficiul de Brevete și Mărci din Danemarca (în continuare - DKPTO), cu sediul la Taastrup, Copenhaga. Vizita a fost realizată la invitația Directorului general al DKPTO, dl Jesper Kongstad, cu asistența dlui Keld Nymann Jensen, Vicedirector general, și a dnei Lone Pie Kelstrup, consilier principal, Departamentul proiecte internaționale.

Scopul vizitei a constat în finalizarea negocierilor asupra contractului de implementare a Proiectului TWINNING: „Sprijin pentru implementarea și realizarea drepturilor de proprietate intelectuală în Repu-

blica Moldova”, care este implementat în perioada 2010–2011 de către DKPTO (lider de proiect) și Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci din România (OSIM).

În conformitate cu agenda consolidată, au fost realizate întâlniri bilaterale cu reprezentanții fiecărui departament al Oficiului danez, în cadrul cărora membrii delegației AGEPI s-au familiarizat cu activitățile de bază ale DKPTO, organizate prin prisma politicilor de dezvoltare, cu rolul oficiului danez în administrarea siste-

mului național de proprietate intelectuală, precum și cu alte domenii de interes comun pentru cele două oficii, în special cu stadiul actual al relațiilor bilaterale dintre AGEPI și DKPTO și direcțiile prioritare de colaborare pentru perioada următoare.

Oficiul danez de Brevete și Mărci constituie reprezentantul oficial al Danemarcei, care acționează în numele Guvernului danez cu privire la toate aspectele legate de elaborarea și aplicarea în practică a legislației și politiciii în domeniul proprietății intelectuale, atât la nivel național, cât și internațional. DKPTO (cu un personal calificat de 200 de angajați, dintre care peste 100 de ingineri și 50 de profesioniști cu studii juridice) reprezintă o instituție dinamică, modernă, orientată spre piață și un centru de informații strategice pentru titularii drepturilor de PI, în virtutea funcției sale privind eliberarea brevetelor de invenție și înregistrarea mărcilor.

Capacitatea de protecție a cunoștințelor este o prerogativă esențială pentru activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare a majorității companiilor daneze. În acest context, personalul DKPTO oferă companiilor recomandări eficiente și calitative privind protecția cunoștințelor întru obținerea unui beneficiu vizibil.

În ceea ce privește politica internă a DKPTO, se activează continuu la elaborarea noilor strategii, deseori în comun cu reprezentanții Guvernului danez. O parte componentă a acestor strategii este identificarea și studiul analitic al celor mai recente tendințe privind utilizarea și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul companiilor locale. De asemenea, DKPTO este zilnic informat

despre cele mai recente realizări privind utilizarea drepturilor de PI înregistrate de către companiile străine. Un exemplu elocvent îl reprezintă activitatea Oficiului danez în cadrul procesului de implementare a **Strategiei „Rolul Danemarcei în economia mondială”**, publicată în anul 2006. În vederea implementării acestei strategii Oficiul danez a elaborat două inițiative de o importanță majoră: **„IP Marketplace”** (piața de desfacere în domeniul proprietății intelectuale) și **„IP Introduction Package”** (pachetul introductiv în domeniul proprietății intelectuale).

Prin intermediul inițiativei „IP Marketplace”, Guvernul danez intenționează să creeze o piață de desfacere transparentă și eficientă pentru comerțul cu cunoștințe, care poate contribui la o creștere semnificativă a inovației în cadrul companiilor daneze. Astfel, în anul 2007, DKPTO a lansat o piață de desfacere on-line pentru comercializarea cunoștințelor și drepturilor de proprietate intelectuală, precum: brevetele, mărcile și desenele industriale. Inițiativa „IP Marketplace” oferă companiilor o posibilitate simplă de a demonstra tehnologiile proprii și, totodată, de a obține o retrospectivă generală asupra tehnologiilor altor companii.

„IP Introduction Package” reprezintă cinci centre regionale, activitatea cărora este axată pe facilitarea dezvoltării afacerilor diverselor companii amplasate în Danemarca care pot obține consultanță profesională specializată. Noile întreprinderi mici și mijlocii se pot familiariza cu posibilitățile de protecție a ideilor prin intermediul brevetelor, mărcilor, designului

industrial. De asemenea, prin intermediul „IP Introduction Package” companiile pot beneficia de suport financiar în procesul de examinare a obiectelor de PI, precum și de asistența personală a unui expert privat în domeniul PI.

Un aspect diferențiat al Oficiului danez îl constituie cercetarea și examinarea cererilor de brevet pentru oficiile de brevete din întreaga lume, în toate domeniile tehnologiei. Explicația acestei funcții constă în faptul că autoritățile de brevete eliberează brevete la nivel național, iar cercetarea pentru stadiul tehnicii este una mondială. Astfel, DKPTO s-a specializat în realizarea cercetărilor și examinărilor pentru alte oficii de brevet, în conformitate cu necesitățile naționale, precum și în baza regulilor de procedură expuse în *contractele parteneriale*. Trebuie de menționat că procesul de cercetare/examinare este certificat prin ISO 9000. Fiecare contract stabilește standardele pentru calitatea serviciilor acordate și termenii limită. La etapa curentă, cercetările și examinările sunt realizate pentru Oficiile de Brevete din Islanda, Singapore, Turcia și Institutul Nordic de Brevete (autoritate PCT).

În cadrul întâlnirilor bilaterale, o atenție sporită a fost acordată combaterii fenomenelor de contrafacere și piraterie, precum și metodelor/acțiunilor întreprinse la nivel național, european și internațional de către Oficiul danez, îndreptate spre facilitarea realizării drepturilor de proprietate intelectuală. Prin intermediul acestor acțiuni, Oficiul Danez contribuie la protecția titularilor drepturilor de PI, protecția consumatorului (sănătatea și securitatea publică), promovarea inovației și creativității, realizarea și

implementarea regulilor de piață, lupta împotriva crimei organizate la vamă.

Un alt subiect de interes pentru delegația Republicii Moldova l-a constituit *protecția indicațiilor geografice în Danemarca*. De menționat că Danemarca a înregistrat doar 3 indicații geografice în spațiul Uniunii Europene (2 - pentru cașcaval și 1 - pentru morcov). În conformitate cu regulamentele UE, sub incidența protecției cad indicațiile geografice pentru vinuri, băuturi spirtoase, produse agricole și alimentare. Urmare vizitei delegației noastre la sediul Ministerului Agriculturii, Pisciculturii și Industriei Alimentare din Danemarca, dl Soren Bisgaard, reprezentantul Departamentului pentru calitatea produselor alimentare, tehnologie și marketing, a motivat că, *deși indicațiile geografice au o importanță majoră în economia mondială, valoarea lor fiind în creștere, industria daneză nu manifestă un interes prea mare pentru protecția acestora*.

Concluzii

Delegația AGEPI a acumulat o bogată informație și a efectuat un schimb de experiență foarte util, care urmează să fie aplicate în cadrul AGEPI. În special, urmează să fie reorientate unele activități legate de instruirea și sensibilizarea societății cu referire la necesitatea protecției și respectării drepturilor de proprietate intelectuală, la efectele negative ale contrafacerii și pirateriei asupra societății și economiei în ansamblu prin implementarea unor noi strategii de diseminare a informației. De asemenea, va fi ameliorat dialogul și schimbul de informații cu reprezentanții instituțiilor și autorităților

publice din Republica Moldova, responsabile de protecția și respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. Totodată, experiența Oficiului danez va fi utilizată la elaborarea Strategiei de dezvoltare a AGEPI pentru următorii ani de activitate, dat fiind faptul că o astfel de strategie este necesară din punctul de vedere al noilor prevederi ale legislației în domeniu, re-

cent armonizată cu Directivele Parlamentului European, care situează Republica Moldova pe o nouă treaptă în relațiile sale cu UE și statele membre.

Lilia BOLOCAN,
Director general,
Svetlana MUNTEANU,
Vicedirector general,
Viorica DUCA,
specialist principal SCIIE, AGEPI

OMPI a lansat serviciul public de informare în domeniul PI „WIPO GOLD”

Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) a lansat în iunie curent serviciul „WIPO GOLD” – sursă on-line de referință universală în domeniul proprietății intelectuale, care oferă acces gratuit, rapid și facil la o colecție vastă de date specializate și instrumente de căutare referitoare la tehnologii, mărci, desene și modele industriale, statistici, standarde OMPI, sisteme de clasificare, legi și tratate în domeniul PI.

„Lansarea „WIPO GOLD” este un pas important spre realizarea unuia dintre obiectivele strategice ale OMPI - de a deveni o sursă de referință mondială pentru informare și analiză în domeniul PI”, a declarat Francis Gurry, Directorul general OMPI. El a adăugat că acest portal este un instrument de informare de mare valoare, dinamic și în continuă evoluție, care pe parcurs va fi extins și perfecționat.

OMPI s-a angajat să reducă deficitul de cunoștințe prin facilitarea liberei circulații la nivel global a informației în

domeniu, ameliorarea accesului și utilizării acestora. O mare parte a informațiilor tehnice din documentele de brevet nu se mai publică în altă parte. Prin urmare, aceste documente reprezintă o sursă de informare unică în societatea contemporană, bazată pe cunoaștere.

Bazele de date mari, cum este serviciul OMPI de căutare PATENTSCOPE®, permit de a efectua căutări gratuite de înaltă calitate în datele referitoare la peste 1,7 milioane de cereri de brevet internaționale, depuse prin procedura PCT, precum și în datele referitoare la brevetele înregistrate în diferite țări. Serviciul „WIPO GOLD” este însă și mai vast, fiind constituit din următoarele compartimente: tehnologii, mărci, nume de domen, desene industriale, legi și tratate, clasificări, norme ale OMPI, statistică.

Detalii: <http://www.wipo.int/wipogold/en/>

Traducere Diana STOIANOV,
sp. coord., Secția „Intellectus”
și Mass-media, AGEPI

REALIZAREA DREPTURILOR DE PI**Brevetele în lumea universitară**

sau cum universitățile și institutele de cercetare își utilizează activele de proprietate intelectuală pentru a stimula cercetarea și a încuraja crearea noilor întreprinderi de tehnologii inovaționale avansate

Mario CERVANTES,
economist, Diviziunea politicilor științifice și tehnologice,
Direcția știință, tehnologie și industrie, OCDE

(continuare din nr. 2-2010)

Tot mai mult, universitățile și institutele de cercetare își protejează invențiile, fie că este vorba despre o descoperire generică, un soft sau altceva ce aduce beneficii cercetării și încurajează crearea noilor întreprinderi de tehnologii avansate. Creșterea numărului de brevete acordate universităților se înscrie într-un cadru politic mai larg, pentru a favoriza o interacțiune evidentă între cercetarea publică și industrie, astfel ca sprijinul public pentru cercetare-dezvoltare să genereze mai multe beneficii sociale și private. Consolidarea generală a protecției proprietății intelectuale în lume și adoptarea de legislații privind ameliorarea transferului tehnologic sunt factori ce influențează și facilitează creșterea numărului de brevete în universitățile din țările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).

Crearea noilor întreprinderi de tehnologii avansate sau acordarea de licențe altor întreprinderi?

Întrebarea ce apare în fața gestionarilor de transfer tehnologic și a inventatorilor este următoarea: trebuie oare să

se permită valorificarea unei tehnologii pe bază de licență sau să se întreprindă alte măsuri pentru a o comercializa? Administrațiile universităților, mai ales din unele țări europene, au avut tendința să privilegieze crearea întreprinderilor de tehnologii avansate în raport cu strategiile bazate pe acordarea licențelor. Parțial, aceasta se explică prin creșterea capitalului de risc oferit de guverne cu scopul de a încuraja crearea noilor întreprinderi. Totuși, principala problemă este de a cunoaște care-i metoda optimă de transmitere a tehnologiilor pe piață. De fapt, răspunsul depinde de tehnologia propriu-zisă, de piață, de ansamblul de competențe ale personalului și cercetătorilor ce se ocupă de crearea unei invenții, de posibilitatea de a beneficia de capitalul de risc și, în sfârșit, de misiunea instituției. Unele tehnologii de platformă ce au un spectru vast de întrebuițare pot fi, de exemplu, comercializate prin intermediul unei noi întreprinderi de tehnologii avansate, în timp ce altele pot fi acordate sub licență întreprinderilor mai mari, având capacitatea economică de a dezvolta invenția și de a o integra în strategia lor de cercetare-dezvoltare.

Corelația dintre protecția proprietății intelectuale și accesul public

În pofida volumului relativ limitat de cercetări desfășurate de universități în domeniul brevetelor, tendința tot mai evidentă a sferelor de cercetare universitară de a-și breveta invențiile și a acorda exploatarea lor sub licență întreprinderilor, a provocat preocupări comune în țările OCDE și în afara lor. Aceste preocupări se referă și la repercusiunile obținerii de brevete, ca misiune tradițională a universităților, orientarea cercetării, difuzarea rezultatelor cercetărilor publice și accesul la ele, precum și la posibilele incidente în termeni de costuri și avantajele obținerii de brevete și acordării de licențe.

Care a fost impactul activităților de transfer al proprietății intelectuale și al tehnologiilor asupra orientării cercetării? Studii cantitative tind să arate că obținerea brevetelor a impus universitățile să cercezeze mai mult. Oare axarea cercetării universitare pe economie conduce la apariția riscului de prejudiciere a cercetării fundamentale? Pe de o parte, mai multe studii realizate în SUA au arătat că universitățile și cercetătorii individuali care și-au dezvoltat activitatea de obținere a brevetelor sunt aceiași care au publicat materiale în revistele științifice. Pe de altă parte, procentajul transformării brevetelor universitare în alte brevete a scăzut în SUA (în raport cu media) între începutul anilor 1980 și sfârșitul anilor 1990 și actualmente este mai slab decât cel al transmiterii brevetelor unor întreprinderi. Ar putea fi dedusă astfel o eventuală scădere a depunerii cererilor de brevet de invenție. Această tendință poate fi explicată prin lipsa de experiență a serviciilor de transfer tehnologic nou-create.

Licențe exclusive sau neexclusive?

Ar trebui oare ca universitățile și alte institute de cercetare să acorde întreprinderilor licențe exclusive asupra invențiilor care au beneficiat de o finanțare publică? Cei ce iau licențe solicită deseori licențe exclusive, care le oferă o protecție mai bună pentru politica lor de dezvoltare ce trebuie dusă înainte ca o invenție universitară să devină un produs comercializat. Problema este crucială pentru noile întreprinderi de tehnologii avansate care nu au alte active decât portofoliul obiectelor de proprietate intelectuală. Pe de altă parte, este clar din definiție că licențele exclusive limitează promovarea tehnologiilor.

Studiul OCDE menționat constată că raportul dintre numărul de licențe exclusive și, respectiv, neexclusive acordate de institutele de cercetare este destul de echilibrat și că exclusivitatea acordată include restricții pentru licențe. Instituțiile de cercetare anexează deseori la contractele de licență clauze privind protejarea interesului public și accesul la elementele de proprietate intelectuală în scopurile cercetării și al descoperirilor de viitor. În numeroase organizații, aceste contracte conțin o clauză conform căreia licențiatul se angajează să exploateze invenția, mai ales dacă licența este exclusivă, și se convine asupra scadențelor pentru a asigura o comercializare eficientă a invenției. Acest gen de activitate este utilizat pentru a garanta că tehnologia va fi transferată și că brevetele acordate sub licență nu vor servi doar pentru a împiedica concurența.

În timp ce invenția universitară câștigă domenii aferente cercetării fundamentale, oamenii de știință și responsabilii poli-

tici sunt la fel de preocupați de faptul ca brevetarea unor anumite invenții să nu intimideze cercetarea. În această privință vom nominaliza elementele cercetării: eliberarea unui brevet ar putea constitui un obstacol pentru difuzare, făcând mult mai costisitoare și mai dificilă utilizarea acestor instrumente în cercetarea aplicată. Pentru a răspunde acestei alarme Institutul Național pentru Sănătate (*National Institutes of Health*) din SUA a adoptat o politică ce descurajează orice obținere de brevete inutile și încurajează acordarea de licențe neexclusive. Actualmente, această directivă este urmată de organisme de finanțare și de institute de cercetare din alte țări.

Scutiri pentru cercetări

Un alt subiect pentru dezbateri este utilizarea a ceea ce se numește „scutirea pentru cercetare”, care, oficial sau nu, funcționează în universitățile din SUA și din Europa. În mod tradițional, pentru că îndeplinesc o misiune publică, universitățile sunt scutite de plățile taxelor pentru invențiile brevetate utilizate în propriile lor cercetări. În timp ce cercetarea colaborează tot mai mult cu întreprinderile și aduce venituri, ruptura dintre misiunea publică și scopurile comerciale devine mai puțin evidentă. Mărimea scutirii diferă de la o țară la alta și deseori nu este bine definită. Această excepție în favoarea cercetării, sau mai degrabă interpretarea sa, a fost subiectul unor dezbateri politice și acționări în judecată: recente decizii luate de justiția din SUA i-au diminuat semnificația.

Concluzii

Pentru ca universitățile și alte institute de cercetare să facă mai mult pentru a-și proteja și exploata portofoliul obiectelor de

proprietate intelectuală nu înseamnă că ele trebuie doar să promoveze activ cercetările efectuate de corpul profesoral și de studenți, dar și să gestioneze eficient relațiile fructuoase cu clienți din sectorul privat, protejând interesul public. Este nevoie de timp pentru a soluționa numeroase probleme legate de menținerea echilibrului între protecția proprietății intelectuale și accesul public la ea. Faptul că institutele ce cercetare depind tot mai mult de diverse surse de finanțare, printre care industria și cercetarea contractuală, și de cerințele unei societăți care dorește ca investițiile în activitatea de cercetare-dezvoltare să condiționeze mai multe beneficii economice și sociale, fac ca obținerea brevetelor de către universități să fie o realitate care trebuie să evolueze doar pozitiv.

Ar mai trebui să reamintim că proprietatea intelectuală nu este decât unul dintre mijloacele ce fac posibil transferul cunoștințelor și a tehnologiei rezultate din cercetare, altele fiind publicarea, conferințele, schimbul de specialiști și alte mijloace neformale. În timp ce instituțiile de cercetare și întreprinderile caută să soluționeze numeroasele probleme ce apar, guvernele și organismele de finanțare ale cercetării au un rol dublu: să stimuleze obținerea de brevete și acordarea licențelor de către universități și să încurajeze dezbaterile pe marginea acestei chestiuni.

(Opiniile exprimate în acest articol aparțin autorului și nu sunt și cele ale OCDE.

A se vedea: *Turning Science into Business: Patenting and Licensing at Public Research Organisations*, OCDE, 2003)

(www.wipo.int)

**Traducere Sv. TACU,
sp. principal Secția „Intellectus” și
Mass-media, AGEPI**

La Expoziția Mondială de la Shanghai au avut loc Zilele Republicii Moldova

Expoziția Mondială (World Expo), care face parte dintre cele mai importante evenimente pe scara globală, s-a deschis pe 1 mai 2010 la Shanghai, Republica Populară Chineză. Genericul Expoziției Mondiale 2010 este: „Better City – Better Life” („Un oraș mai bun – o viață mai bună”) și se axează pe problemele urbanizării în secolul XXI, supranumit ”Secolul noilor tehnologii”. Participanții la Expoziția Mondială-2010 demonstrează soluții optime și realizabile de ameliorare a infrastructurii urbane, în scopul îmbunătățirii calității vieții locuitorilor urbani.

Standul Național al Moldovei, cu genericul „Orașul meu – orașul tău”, a fost inaugurat de asemenea la 1 mai, ziua începerii lucrărilor Expoziției, iar pe 12 septembrie a avut loc inaugurarea *Zilelor Republicii Moldova*, la care au participat oficialități din Republica Moldova în frunte cu Prim-ministrul Vlad Filat. În luarea sa de cuvânt la inaugurare evenimentului, Gao Hucheng, negociatorul pe comerț al Chinei, Viceministru al Economiei, a mulțumit Republicii Moldova pentru participarea la Expoziție, menționând ca aceasta este o buna posibilitate de a face mai cunoscută țara noastră în lume.

Premierul Vlad Filat a menționat că, dacă acum 10 ani, din perspectiva Moldovei, China era pur și simplu un stat mare și îndepărtat, astăzi Republica Populară Chi-

neză este pentru noi un partener din ce în ce mai important, cu care ne-am angajat într-o serie de proiecte comune. „Republica Moldova este un stat mic și situat relativ departe de hotarele Chinei. Însă distanța și dimensiunile geografice ale Moldovei contează mai puțin tocmai datorită integrării economice globale. Distanțele sunt reduse printr-o intensificare fără precedent în istorie a legăturilor economice, culturale și politice. China a demonstrat acest lucru prin propriul exemplu, devenind într-o perioadă de timp relativ scurtă un stat integrat plener în economia globală”, a precizat Vlad Filat.

Menționăm faptul că anterior, în perioada 14-19 iunie, la Shanghai a fost desfășurată o serie de mese rotunde cu tematica „Perlele Republicii Moldova în domeniul cercetare-inovare-dezvoltare”. Responsabili de organizarea acestor acțiuni au fost Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic (AITT) din cadrul AȘM și Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI).

(www.agepi.md)

„Protecția programelor de calculator și a bazelor de date între dreptul de autor și brevetul de invenție” – seminar OMPI

În perioada 25-27 august curent Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI), cu sprijinul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) și Oficiului Român pentru Drepturile de Autor (ORDA) au organizat la Mangalia, România, seminarul internațional „Protecția programelor de calculator și a bazelor de date între dreptul de autor și brevetul de invenție”. Republica Moldova a fost reprezentată la lucrările seminarului de către dl Ion Țiganaș, Vicedirector general, și dna Tatiana Său, șef Secție mecanică, electricitate, AGEPI.

Seminarul s-a axat pe teme de actualitate privind modalitățile de protecție a programelor de calculator, a bazelor de date, precum și a drepturilor autorilor asupra acestor creații intelectuale. Subiectul a fost impus de faptul că mediul de propagare a programelor de calculator și a bazelor de date este tot mai dinamic, solicitând o atenție tot mai mare a specialiștilor care activează în aceste domenii.

La lucrările seminarului au participat reprezentanții a 17 țări - specialiști din domeniul protecției proprietății intelectuale, al științelor informatice, juriști, reprezentanți ai sferei politice, implicați în activitățile de reglementare a tehnologiei comunicațiilor.

În deschiderea seminarului un cuvânt de salut au rostit dl Gabor Varga, Director general OSIM, dl Robert Bucur, Director general ORDA, și dna Tomoko Miyamoto, șef Secție Legea brevetelor, OMPI.

Programul seminarului a inclus 7 arii tematice, și anume:

I. Drepturile proprietății intelectuale pentru protecția programelor de calculator (raportori – Mihaly Ficsor, presedinte al Alianței Central și Est Europene pe probleme de drept de autor, Budapesta; Marius Bejan și Adrian Ghimpu, experți principali, Departamentul registre, management, relații cu publicul, ORDA).

II. Modele de business și licențierea în industria programelor de calculator (raportori - Mihaly Ficsor; Andrew Katz, UK).

III. Protecția programelor de calculator – invenții implementate; teorie și practică. La acest capitol a fost prezentat cadrul internațional, regional și național al protecției programelor de calculator prin brevet de invenție, fiind dezvăluite posibilitățile de brevetare a programelor și tehnicile de examinare a cererilor de brevet de invenții ce țin de aceste obiecte (raportori - Tomoko Miyamoto, OMPI; Alexandru Ștrenc, OSIM; Boyan Radev, OEB).

IV. Elaborarea programelor de calculator: rolul autorităților publice și organizațiilor de standardizare (raportori – Varujan Pambuccian, Lavinia Cornea, România, Mihaly Ficsor).

V. Studii de caz ale modelelor de business și practici. La acest compartiment au prezentat rapoarte reprezentanți din țările participante: Albania, Croația, Republica Cehă, Estonia, Kirghizstan, Polonia, Republica Moldova, Serbia, România, Ucraina.

VI. Protecția bazelor de date originale și non-originale (raportori - reprezentanți din România, Republica Moldova, Bulgaria, Letonia, Lituania, Slovenia).

VII. Protecția programelor de calculator și a bazelor de date în viitor. Seminarul a permis să se facă un schimb de experiență și informație pe marginea protecției programelor de calculator, bazelor de date și metodelor de business. Astfel, participanții au avut toată posibilitatea să se familiarizeze cu diferite aspecte teoretice și practice ale sistemelor de protecție a softului din diferite țări.

Ca rezultat, participanții au conștientizat o dată în plus necesitatea identificării noilor metode de protecție a drepturilor autorilor de programe de calculator și a titularilor de drepturi asupra acestora și faptul că, datorită sistemului internațional existent, programele de calculator sunt

protejate atât prin intermediul dreptului de autor, cât și prin brevetul de invenție, asigurându-se dubla protecție a drepturilor.

În concluzie, recomandăm ca în Republica Moldova să fie realizate următoarele acțiuni:

- de a perfecționa cadrul normativ privind înregistrarea programelor de calculator și a bazelor de date în Registrul de Stat al obiectelor ocrotite de dreptul de autor și drepturile conexe;

- de a studia și a analiza reglementările și practicile internaționale în domeniul valorificării programelor de calculator și a bazelor de date prin intermediul Internetului și identificării celor mai bune metode în vederea prevenirii și combaterii contravențiilor și infracțiunilor în acest domeniu;

- de a informa persoanele interesate (mandatari autorizați, inventatori, persoane ce activează în domeniul tehnologiilor informaționale) despre importanța și posibilitățile de protecție a drepturilor asupra programelor de calculator;

- de a instrui experții AGEPI în vederea examinării cererilor de brevet de invenție, ce au ca obiect un program de calculator;

- de a elabora un îndrumar metodic ce ar stabili cerințele referitoare la cererile de brevet care includ un program de calculator, inclusiv redactarea materialelor cererilor ce țin de aceste obiecte și examinarea lor.

**Ion ȚIGANAȘ, Vicedirector general,
Tatiana SĂU, șef Secție mecanică,
electricitate, AGEPI**

AGEPI la cel de-al XIX-lea Salon internațional de carte

În perioada sărbătorilor naționale Ziua Independenței și Limba noastră cea Română, la Chișinău și-a ținut lucrările Salonul internațional de carte, aflat anul acesta la cea de-a 19-a ediție.

La ceremonia oficială de inaugurare au participat dl Mihai Ghimpu, Președintele interimar al Republicii Moldova, Boris Focșă, ministru al Culturii, Ion Negrei, viceprim-ministru, acad. Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor, Alexe Rău, directorul Bibliotecii Naționale și alte oficialități. În cadrul festivității de deschidere a Salonului Mihai Ghimpu a menționat: „Nimic nu poate evolua în afara cărții. Un popor fără scriitori, bibliotecari, editori care să promoveze cartea nici nu poate să se numească popor. Reieșind din aceste considerente, vreau să mulțumesc tuturor celor care scriu cărți, precum și celor care au grijă ca acestea să fie cunoscute de populație. Mulțumesc tuturor celor care au luptat și continuă să lupte pentru ca limba română să fie regina limbilor la noi acasă”.

La ediția actuală a Salonului, consacrată *Anului Mihai Eminescu*, au fost expuse cărțile a circa 300 de edituri din 14 țări. Împreună cu majoritatea absolută a editurilor din Moldova la Salon au participat edituri importante din Marea Britanie și Irlanda de Nord, Macedonia, Turcia, un șir de edituri noi din România, Rusia, Ucraina, Belarus, Ungaria.

Programul Salonului, pe lângă expoziția de carte propriu-zisă, a inclus lansări de periodice și de carte ale scriitorilor din Republica Moldova și din România, expoziții-eveniment, ateliere de creație ș.a. La standul editurilor s-au organizat vânzări de carte.

AGEPI participă de mai mulți ani la rând la acest prestigios salon de carte, organizat la Biblioteca Națională, prezentând de fiecare dată standuri cu cele mai importante publicații periodice editate, inclusiv lucrări din seria «Biblioteca de proprietate intelectuală». În mod tradițional, Standul Agenției se bucură de cea mai mare atenție din partea vizitatorilor, în special producția noastră este căutată de persoanele interesate de modalitatea de obținere a protecției juridice pentru obiectele de proprietate intelectuală, de titularii drepturilor de autor, dar și de tineretul studios care vrea să afle cât mai mult despre acest domeniu de rezonanță în noile condiții economice.

În cadrul edițiilor precedente ale Salonului internațional de carte, Revista „Intellectus”, care apare sub egida AGEPI din anul 1995, precum și cele 4 volume ale enciclopediei „Cercetători și inventatori din Republica Moldova”, editată de AGEPI, au fost menționate cu diplome speciale ale Juriului Salonului pentru promovarea consecventă a științei naționale, a invenției și creativității.

AGEPI a participat la ediția curentă a acestui salon cu un important proiect editorial, consacrat legislației de proprietate intelectuală – o serie de **Culegeri de acte normative** constituită din 4 volume, axate următoarelor obiecte de proprietate industrială: desene și modele industriale; soiuri de plante; invenții; mărci. Fiecare culegere prezintă cadrul juridic național, european și internațional ce

asigură protecția și realizarea drepturilor exclusive asupra obiectelor de proprietate intelectuală. În ziua deschiderii Salonului, la standul Editurii AGEPI a avut loc prezentarea culegerilor de acte normative, vizitatorii fiind informați, de asemenea, asupra lucrărilor editoriale pe suport hârtie și electronic pe care Agenția le pune la dispoziția publicului la Centrul său de Informare și Documentare în domeniul PI.

Pe 3 septembrie a avut loc Gala laureaților ediției a XIX-a a Salonului Internațional de Carte. Premiul „Trandafirul” a fost înmănat academicianului Mihai Cimpoi, reputat critic literar, iar premiul „Cartea Anului” a fost înmănat scriitorilor Aurel Grosu, Nicolae Dabija, Simion Ghimpu (post-mortem), Liliana Armașu, Ana Bantoș.

Serviciul de presă AGEPI

Activități de promovare a PI în cadrul expoziției „Ciadâr-expo”

În luna august curent în orașul Ciadâr-Lunga s-a desfășurat expoziția-târg „Ciadâr-Expo”, la care au participat peste 30 de întreprinderi atât din zona de sud a țării, cât și din centrul și nordul republicii.

Expoziția-târg a avut ca tematică principală mărfurile destinate elevilor în vederea pregătirii pentru noul an școlar, dar au fost prezente și produse alimentare și băuturi, tehnologii agricole, ambalaje, materiale și utilaje. La expoziție au participat companii din Chișinău, Bălți, Cahul, Comrat, Vulcănești, Taraclia, Cia-

dâr-Lunga, printre acestea fiind: „lonel” S.A., Combinatul Poligrafic din Chișinău, „Tricon” S.A., „Alba” S.A. etc.

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a participat la expoziție cu un stand promoțional, prezentând diferite materiale privind modalitatea de protecție a proprietății intelectuale în Republica Moldova și peste hotare. Au fost oferite consultații calificate reprezentanților mai multor companii, de ex.: ai Agenției Naționale de Dezvoltare Rurală, filiala Ciadâr-Lunga, care s-au interesat de serviciile oferite de AGEPI, inclusiv de posibilitatea colaborării în vederea realizării unor se-

minare regionale cu agenții economici beneficiari ai Proiectului de Investiții și Servicii Rurale (ACSA); cu Camera de Comerț și Industrie, filiala Găgăuzia, în vederea realizării unor acțiuni comune pentru reprezentanții mediului de afaceri din regiune privind sensibilizarea acestora cu

importanța protejării OPI, serviciile oferite de AGEPI, îndeosebi serviciul de prediagnoză a PI, destinat în special întreprinderilor mici și mijlocii; cu „Carne Sud” S.A. din Tvardița, Ciadâr-Lunga, în vederea înregistrării mărcii comerciale a firmei; cu „Cvadrivita” S.A. din or. Cimișlia, care urmează să elaboreze produse cărora va fi atribuită o marcă.

Participarea la expozițiile din teritoriu este un bun prilej de a familiariza agenții economici cu noțiunile de mărci și branduri, cu aspectele juridice ale depunerii cererilor și înregistrării mărcilor și altor obiecte de proprietate intelectuală.

Alina FODEA,
specialist-principal,
Secția marketing, servicii, AGEPI

Cum se înregistrează o marcă în Republica Moldova

De ce trebuie înregistrată marca?

Marca reprezintă un element principal în strategia firmelor, având rolul de a distinge produsele și serviciile unei firme de cele ale concurenților. Marca are o deosebită importanță economică prin capacitatea de a atrage și păstra clientela. Pe de o parte, ea ajută deținătorul mărcii să-și comercializeze și să-și promoveze produsele, pe de altă parte, marca ajută consumatorilor să facă alegerea, protejând și încurajând titularul mărcii să mențină și să îmbunătățească calitatea produselor care poartă această marcă.

Deținătorul mărcii are dreptul de a folosi marca și fără să o fi înregistrat, însă drepturile sale asupra mărcii nu vor beneficia de o protecție eficientă. Numai înregistrarea mărcii îi conferă titularului dreptul exclusiv de a dispune de marcă, de a o folosi pe teritoriul Republicii Moldova și de a interzice persoanelor terțe să folosească, fără consimțământul său, în operațiunile comerciale semne identice ori similare pentru produse sau servicii identice ori similare celor pentru care marca a fost înregistrată, în cazul în care o astfel de folosire ar genera un risc de confuzie.

Concursul național „TOPUL INOVAȚIILOR-2010”

Organizatorii concursului național „Topul inovațiilor-2010” - Academia de Științe a Moldovei (ASM), Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic (AITT) și Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) anunță desfășurarea ediției a III-a a Concursului nominalizat.

Obiectivul concursului în cauză constă în sporirea eficacității și competitivității în activitatea de cercetare-inovare-dezvoltare, promovarea și stimularea cercetătorilor și inovatorilor din Republica Moldova, identificarea celor mai originale și valoroase 10 inovații ale anului curent, informarea publicului cu privire la potențialul inovațional al țării și formarea unei atitudini obiective și favorabile din partea societății în raport cu comunitatea științifico-inovațională; crearea unei baze de date a inovațiilor.

Inovațiile selectate vor fi menționate cu diplome și premii.

La concurs pot participa colaboratorii instituțiilor/organizațiilor din sfera științei și inovării, persoane fizice și juridice care activează pe teritoriul Republicii Moldova și care în anul 2010 au elaborat sau au implementat în producție tehnologii inovaționale.

Dosarele pentru participare la concurs se vor prezenta până la 27 noiembrie 2010 (pe suport de hârtie și în variantă electronică) la Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic pe adresa: mun. Chișinău, str. Miorița 5, bir. 409, precum și prin e-mail: concurs@aitt.md.

Condițiile de participare și modul de perfectare a dosarelor sunt stipulate în **Regulamentul cu privire la organizarea Concursului național „TOPUL INOVAȚIILOR”**, care poate fi accesat pe adresa: www.aitt.md.

Noii evaluatori ai obiectelor de proprietate intelectuală și-au primit certificatele de calificare

La 1 iulie curent, în cadrul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a avut loc înmânarea certificatelor de calificare celor 16 evaluatori ai obiectelor de proprietate intelectuală (OPI), care au finalizat cursurile organizate de AGEPI. Pentru prima dată asemenea certificate au fost acordate în anul 2004, iar în anul 2009, conform Legii nr. 989-XV din 18 aprilie 2002 cu privire la activitatea de evaluare și Regulamentului de aplicare, a urmat reatestarea evaluatorilor.

„Rolul proprietății intelectuale în societatea bazată pe cunoaștere este în con-

tinuă creștere, fapt ce determină dezvoltarea procesului inovațional, iar includerea

obiectelor de proprietate intelectuală în circuitul economic devine o necesitate imperativă pentru economia națională”, a estimat în cadrul evenimentului dna Svetlana Munteanu, Vicedirector general AGEPI.

Astfel, evaluatorii obiectelor de proprietate intelectuală vor deveni subiecți centrali ai pieței OPI, contribuind activ la extinderea acesteia. Urmând cursurile specializate și susținând examenele de calificare, cei 16 evaluatori au obținut dreptul de a efectua procese de estimare a utilității rezultatelor activității intelectuale, exprimate în echivalentul valoric al caracteristicilor tehnice, de consum,

economice și de altă natură ale obiectelor de proprietate intelectuală. Această activitate va include preluarea OPI la balanța întreprinderii, în calitate de unitate de evidență în componența activelor nemateriale, precum și reflectarea lor în evidența contabilă; determinarea eficienței economice a OPI - alegerea variantei optime de aplicare a lor; recitificarea strategiei de dezvoltare a întreprinderii; elaborarea business-planurilor pentru justificarea cuantumurilor creditelor și atragerea investițiilor pentru crearea OPI sau obținerea drepturilor asupra lor; transmiterea drepturilor de către întreprindere, gratuit sau în arendă, persoanelor terțe; efectuarea operațiunilor comerciale cu OPI etc.

Actualmente, în Republica Moldova activează pe baze legale 21 de evaluatori ai obiectelor de proprietate intelectuală, fiind incluși în Registrul de Stat al evaluatorilor obiectelor de proprietate intelectuală.

(www.agepi.md)

Serviciile AGEPI vă oferă calitate, siguranță, eficiență

Fiecare agent economic caută în permanență posibilități și căi ce i-ar permite să ocupe o poziție fermă pe piața liberă, în condițiile unei concurențe acerbe. În acest scop, are nevoie mereu de informații veridice de ultimă oră.

Pentru a ocupa o poziție favorabilă pe piața obiectelor de proprietate intelectuală, pentru a reuși în activitățile de creare sau de implementare a invențiilor și tehnologiilor competitive, pentru a iniția un proces de renovare a producției, ca de exemplu, investiția în produse inovatoare cu design și mărci atractive sau inițierea unei afaceri legate de import-export, evitarea cheltuielilor nejustificate, siguranța că ai luat decizia corectă - în toate aceste cazuri, evident, **este necesar să fii informat corect și să te documentezi temeinic!**

Acest lucru îl puteți face la AGEPI, care prestează diverse servicii informaționale. Solicitând aceste servicii și analizând informațiile obținute, veți putea stabili mai ușor ce trebuie să întreprindeți, când, unde și cum este mai rezonabil să procedați în problemele ce țin de protecția proprietății intelectuale.

1. INVENȚII

Cercetări în literatura de brevete

- Analiza informațiilor din literatura de brevete – cercetarea documentară - vă poate oferi răspunsuri exacte și operative la întrebările care vă interesează. Literatura de brevete, în primul rând descrierile invențiilor, reprezintă o sursă importantă de documentare. Ea conține informații tehnico-științifice, juridice și economice ce se referă la peste 80% din toate soluțiile noi, apărute pe piață, în diferite ramuri ale științei și tehnicii.
- Selectate și sistematizate după anumite criterii, informațiile din literatura de brevete vă ajută să vă formați o imagine globală asupra problemelor pe care trebuie să le rezolvați, să cunoașteți stadiul anterior și tendințele generale de dezvoltare într-un anumit domeniu și pentru un tip concret de producție, să vă asigurați ca nu încălcați involuntar drepturile altor titulari de brevete, să urmăriți activitatea concurenților. Efectuarea corectă și oportună a cercetărilor documentare vă ajută să evitați dublarea unor soluții deja brevetate și să economisiți mijloace pentru a crea noi tipuri de producție.
- Cercetările documentare sunt binevenite atunci când se procedează la derularea diferitelor proiecte tehnico-științifice, elaborarea strategiei inovatoare a întreprinderii (firmei), crearea unor noi tipuri de producție

sau renovarea celor existente, supravegherea concurenților, achiziționarea unor invenții sau tehnologii, fabricarea produselor pentru export, precum și în alte situații.

Cercetări documentare tematice

- Aceste cercetări includ determinarea indicelui Clasificării Internaționale de Brevete (CIB) după tema dată și cuvintele-cheie, identificarea și selecția documentelor de brevete după criteriile dorite. Ele pot fi efectuate după numele solicitantului, inventatorului sau titularului.
- Cercetările documentare tematice se realizează în diverse colecții de documente de brevete – fie a Republicii Moldova, fie ale altor țări și organizații internaționale (OMPI, OEB, OEAB etc.). În caz de necesitate, cercetările documentare tematice pot fi realizate după sursele informației tehnico-științifice și de marketing. Întinderea perioadei cercetate, colecția documentelor de brevete și tipurile altor surse de informație variază în funcție de scopul cercetărilor.
- Analiza și sistematizarea informațiilor de brevete selectate contribuie la:
 - ✓ identificarea propriilor soluții, elaborări sau altor proiecte originale care pot fi incluse în categoria obiectelor de proprietate industrială brevetabile, evaluarea brevetabilității lor și argumentarea oportunității protecției juridice în țară și peste hotare, alegerea procedurii și țării de brevetare (de înregistrare);

- ✓ determinarea condițiilor în care producția fabricată poate fi comercializată fără obstacole pe piața unei anumite țări sau pe piețele unui șir de țări, fără încălcarea drepturilor unor terțe persoane-titulari de brevete care activează pe teritoriul țărilor date (cercetarea riscului de contrafacere a obiectului de activitate economică), argumentarea măsurilor care să asigure în țară și peste hotare producerea și comercializarea fără obstacole a obiectului activității economice;
- ✓ estimarea capacității de concurență, a eficienței utilizării conform destinației și a corespunderii obiectului activității economice tendințelor și prognozelor dezvoltării generale;
- ✓ identificarea și selectarea obiectelor licențelor și pe cele ale serviciilor de tipul engineering.

Cercetările documentare tematice oferă posibilității pentru:

- evaluarea stadiului anterior și tendințelor de dezvoltare a obiectului activității economice care este investigat;
- studierea situației pe piață a produsului dat și a situației în domeniul brevetării (dinamica brevetării, structura brevetării reciproce, geografia brevetării cu identificarea brevetelor paralele), caracterul producției naționale în țările cercetate;
- studierea direcțiilor activității de cercetare științifică, de producție sau comer-

ciale (inclusiv de licențiere) a agenților economici care sunt sau ar putea fi prezenți pe piața obiectului activității economice care este investigat;

- studierea politicii promovate de agenții economici în orice domeniu al activității umane și al brevetării, cu identificarea potențialilor concurenți, contrafăcători, licențiatori, licențiați sau parteneri.

Sistemul informațiilor de semnalizare

- Pentru ca firma dvs. să ocupe un loc de frunte într-o anumită ramură, aveți nevoie de informațiile de brevete ca instrument de studiere a pieței. Această studiere vă este utilă pentru reglarea propriilor poziții pe piață și vă servește drept platformă pentru elaborarea proiectelor de perspectivă.
- Încheind cu AGEPI un contract de prestare-servicii prin abonament, veți primi lunar sau trimestrial noi informații de brevete fie în formă de descrieri complete care dezvăluie esența invențiilor, fie în formă de referate, date bibliografice etc. pe hârtie sau pe suport electronic. Marele avantaj pe care vi-l oferă sistemul informațiilor de semnalizare constă în posibilitatea de a urmări operativ stadiul de dezvoltare a tehnicii în ramura care vă interesează.
- Informațiile de semnalizare pot fi folosite și pentru formarea propriei colecții de date, care se va înnoi permanent din contul noilor documente de brevet.

Cercetări documentare după denumirea (numele) titularului

- Aceste cercetări pot fi efectuate după aceleași surse de informație ca și cercetările documentare tematiche.
- Cercetările documentare după denumirea (numele) titularului permit urmărirea activității economice și inovaționale a agenților economici, identificarea titlurilor de protecție care aparțin acestor agenți economici, studierea direcțiilor activității lor științifice, de producție, comerciale, inclusiv de licențiere.
- Pe baza analizei informației selectate:
 - ✓ poate fi stabilit segmentul pieței controlat de o anumită firmă, gradul de stabilitate al intereselor ei în elaborarea, producerea și comercializarea obiectelor activității economice; pot fi identificate soluțiile noi brevetate de această firmă în ultimii ani pentru a-și perfecționa producția finită;
 - ✓ pot fi cunoscute interesele comerciale ale unei anumite firme în țările în care aceasta deține titluri de protecție (după analiza geografiei brevetării).

Cercetări documentare privind determinarea statutului juridic al invențiilor

- Prin determinarea statutului juridic în domeniul invențiilor se subînțelege selectarea și prezentarea informației privind cererea/brevetul de invenție solicitat, conținută în Registrul Națio-

nal al cererilor de brevet de invenție și Registrul Național al brevetelor de invenție, Registrele naționale ale contractelor de transmitere a drepturilor (licență/cesiune/gaj/franchising), precum și datele publicate în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială (BOPI) cu referire la cererea/brevetul de invenție indicat de solicitant.

2. DESENE ȘI MODELE INDUSTRIALE

Cercetări documentare tematiche

- Dacă intenționați să lansați pe piață un nou design al produsului, este rezonabil să vă familiarizați în prealabil cu desenele și modelele industriale înregistrate deja pentru acest tip de produs. Veți evita astfel dublarea nejustificată a elaborărilor, iar designurilor (specialiști în estetica tehnică) le veți putea prezenta tendințele de dezvoltare a designului industrial.
- Cercetările se efectuează atât în colecțiile naționale de desene și modele industriale din Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina, Belarus, Ungaria, Lituania, Bulgaria, Croația, Macedonia, Slovacia, Tadjikistan, Uzbekistan, Finlanda ș.a., precum și în colecția de cereri internaționale depuse conform Aranjamentului de la Haga.

Identificarea producătorilor de produse similare

- Acest tip de cercetări documentare se realizează pentru a identifica firmele

care elaborează, produc și comercializează anumite produse, precum și pentru a afla care este statutul juridic al titlurilor de protecție ce le aparțin. Informația selectată conține denumirea (numele), adresa pentru corespondență, numărul de telefon.

- Prin aceste cercetări documentare poate fi stabilit caracterul activității de licențiere a firmelor concurente.
- Analiza documentației selectate este necesară pentru a alege un segment de piață neocupat încă de firmele concurente, adică pentru a găsi nișa ideală prin care firma dvs. poate pătrunde pe piață, evitând concurența acută și ajustându-vă politica în domeniul sortimentului.
- Specialiștii AGEPI vă pot ajuta să determinați și să formulați obiectul documentării în funcție de scopul și direcțiile cercetării documentare de brevet, să căutați informații în orice domeniu al activității umane și să utilizați sursele adecvate de informație. În caz de necesitate, specialiștii AGEPI vor efectua analiza informației selectate, iar pe baza ei vor întocmi un raport de cercetare documentară care va conține concluziile și recomandările corespunzătoare.

- La dorința clientului, la raport pot fi anexate copiile documentelor selectate, imprimate pe hârtie sau pe suport electronic. De asemenea la cerere documentele selectate pot fi traduse din limbile străine în limba română sau rusă.

Cercetări documentare privind determinarea statutului juridic al desenelor/modelelor industriale

- Prin determinarea statutului juridic în domeniul desenelor și modelelor industriale se subînțelege selectarea informației conținute în Registrul Național al cererilor de înregistrare a desenelor și modelelor industriale și Registrul Național de desene și modele industriale înregistrate, Registrele naționale ale contractelor de transmitere a drepturilor (licență/cesiune/gaj/franchising), precum și datele privind cererile de înregistrare a desenelor și modelelor industriale/desenelor și modelelor industriale publicate în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială (BOPI).

(Continuarea în numărul următor)

Detalii: <http://www.agepi.md/md/servicii/prestate.php>

**BURSA
inventiilor****În serviciul agricultorilor**

BI nr. 3791

**INSTITUTUL DE GENETICĂ ȘI FIZIOLOGIE A PLANTELOR AL AȘM
BUJOREANU Nicolae, PANTEA Maria, MELNICENCO Ludmila,
CHIRILOVA Eleonora, HAREA Ion, BEJAN Nina****Procedeu de tratare a culturilor sâmburoase**

Invenția se referă la pomicultură.

Procedeu include tratarea extraradi-
culară a pomilor, la peste 2 săptămâni
după înflorire, cu suspensie de 0,1% a
preparatului pulverulent obținut din ră-
dăcinile minuscule ale semințelor germi-

nate de cereale cu un consum total de
800...1000 l/ha. Totodată, în suspensie
se adaugă microelementele B, Zn și Mn,
fiecare în concentrație de 0,1%.

Rezultatul invenției constă în spori-
rea numărului de muguri de rod.

BI nr. 3790

**INSTITUTUL DE GENETICĂ ȘI FIZIOLOGIE A PLANTELOR AL AȘM
CORLĂTEANU Ludmila, MASLOBROD Serghei, GANEA Anatolie****Procedeu de tratare a semințelor de porumb
cu germinație redusă**

Invenția se aplică la tratarea semințe-
lor de porumb înainte de semănat.

Procedeu include iradierea electro-
magnetică a plantelor cu unde milimetri-
ce cu lungimea de 5,6 mm la densitatea

puterii de 6,6 mWt/cm² și expoziția de
2 min.

Avantajul invenției constă în spori-
rile germinației și energiei de creștere a
semințelor.

BI nr. 3824

**INSTITUTUL DE GENETICĂ ȘI FIZIOLOGIE A PLANTELOR AL AȘM
CHINTEA Pavel, BALAȘOVA Natalia, ȘVEȚ Stepan, BALAȘOVA Irina,
JACOTĂ Anatol, COZAR Elena, BESPALCO Lesea****Mediu nutritiv pentru germinarea polenului
de ardei dulce**

Invenția poate fi utilizată în selecția
plantelor.

Mediul nutritiv pentru germinarea
polenului de ardei dulce conține polie-

tilenglicol-6000, nitrat de calciu, acid boric și extract de glicozide steroidice din rădăcini de pătlăgele vinete, obținut prin extracție cu apă fierbinte, tratare cu butanol-1 și concentrare, în următorul raport al componentelor, g/100 ml de apă bidistilată:

polietilenglicol-6000	15,0
nitrat de calciu	0,015
acid boric	0,05
extract de glicozide steroidice	1,2·10 ⁻⁴ ...2,5·10 ⁻³ .

Rezultatul invenției constă în sporirea activității vitale a polenului de ardei dulce.

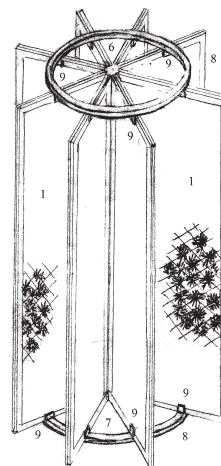
Oferte pentru piscicultori

BI nr. 3875
 INSTITUTUL DE ZOOLOGIE AL AȘM
 CREPIS Oleg, USATÎl Marin, STRUGULEA Oleg, USATÎl Adrian

Dispozitiv pentru depunerea icrelor de pești

Invenția poate fi utilizată în piscicultură.

Dispozitivul constă din cadre dreptunghiulare (1) cu plase (3) întinse pe ele, pe care este repartizat uniform un substrat artificial (4). Cadrele sunt cuplate între ele consecutiv cu ajutorul unor elemente de cuplare, cu posibilitatea rotirii în jurul axei de cuplare. Dispozitivul este dotat, de asemenea, cu două inele (6, 7) înzestrate cu fixatoare (9) pentru fixarea cadrelor în poziție verticală radial simetrică.

Oferte pentru vinificatori

BI nr. 3842
 INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU VITICULTURĂ ȘI VINIFICAȚIE
 TARAN Nicolae, SOLDATENCO Eugenia, PONOMARIOV Irina

Procedeu de fabricare a vinului spumant cu proprietăți de spumare avansate

Invenția se referă la industria vinicolă.

Procedeuul include cupajarea vinurilor materie primă tratate, adăugarea acidului succinic în doză de 0,25...1,00 g/dm³ și/sau a aminoacizilor: triptofan și/sau metionină în doză de 0,01...0,10 g/dm³

fiecare, agitarea, prepararea amestecului fermentativ și fermentarea secundară în sticle sau în rezervoare metalice ermetice.

Rezultatul invenției constă în ameliorarea calității vinului, și anume a proprietăților sale de spumare.

Pentru industria alimentară

BI nr. 3924
INSTITUTUL DE FIZICĂ APLICATĂ AL AȘM
BOLOGA Mircea, SPRÎNCEAN Elvira, STIPURINA Tatiana,
BOLOGA Alexandru, POLICARPOV Albert

Procedeu de procesare a zerului

Invenția se referă la industria produselor lactate.

Procedeu de prelucrare a zerului include răcirea zerului până la o temperatură de 5...10°C, electroactivarea zerului în celula catodică a unui electrolizor cu membrană ionoselectivă cationică, la

o densitate a curentului de 10,0...20,0 mA/cm², cu debitarea în celula anodică a unei soluții de ioni de calciu cu concentrația de 1...2%, colectarea spumei obținute și separarea concentratului proteico-mineral de zer deproteinizat ce conține lactoză și lactuloză.

BI de scurtă durată nr. 73
UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI
STURZA Rodica, DESEATNICOV Olga, POPOVICI Cristina

Maioneză

Invenția se referă la industria alimentară.

Maioneza conține, în % mas.: ulei de floarea-soarelui dublu rafinat și dezodorizat 36...58, lapte praf degresat 2,0...5,0, praf de ouă 5,2...6,5, muștar praf 0,5...0,8, zahăr 1,0...2,0, sare de bucătărie 0,1...0,2, bicarbonat de sodiu 0,1...0,5, acid acetic de 80% 0,5...1,0, amidon modificat 0,1...4,0, stabilizator

0,1...0,5, ulei de floarea-soarelui dublu rafinat și dezodorizat, îmbogățit cu iod 4...7, praf de ciuperci uscate 1,5...2,5, apă restul.

Uleiul de floarea-soarelui dublu rafinat și dezodorizat este îmbogățit cu iod până la conținutul de 20...25 mg/L.

Rezultatul invenției constă în extinderea sortimentului de maioneze cu valoare biologică sporită și gust original.

Oferte pentru constructori

BI nr. 3816
AGARCOV Alexandru, AGARCOVA Natalia

Procedeu de confecționare a unui bloc termoizolant de construcție de cofraj pierdut (variante)

Invenția se referă la materialele de construcție.

Conform primei variante a procedurii de confecționare a unui bloc termoi-

zolant de construcție de cofraj pierdut, se formează un bloc din polistiren în formă de paralelipiped cu lățimea egală cu grosimea proiectată a peretelui clădirii, iar

cavitățile pentru montarea armăturii și turnarea amestecului de construcție, de exemplu, a betonului, se taie cu un filament în blocul pregătit.

Conform variantei secunde, se confecționează o dală din polistiren, care apoi se taie cu un filament în blocuri

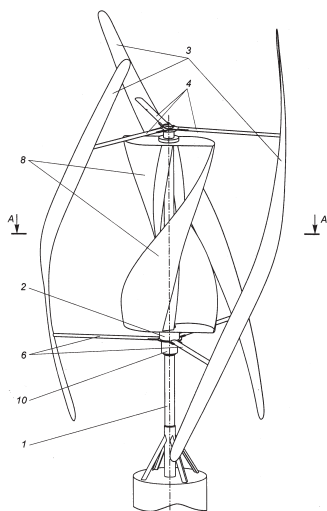
aparte, lățimea cărora este egală cu grosimea proiectată a peretelui clădirii. După aceasta, în blocul pregătit se taie cu filamentul niște cavități pentru montarea armăturii și turnarea amestecului de construcție, de exemplu, a betonului.

Surse alternative de energie

BI nr. 3817
UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI,
UNIVERSITATEA "TRANSILVANIA" DIN BRAȘOV
BOSTAN Ion, VISA Ion, DULGHERU Valeriu, CIUPERCĂ Rodion

Turbină de vânt cu ax vertical (variante)

Invenția se referă la mașinile de conversiune a energiei eoliene, și anume la turbinele de vânt cu ax vertical de tip Darrieus.

Turbina de vânt cu ax vertical conține un turn vertical fix (1), pe care este instalat liber un arbore rotitor de bază (2) cu niște pale (3) legate rigid cu el, fiecare

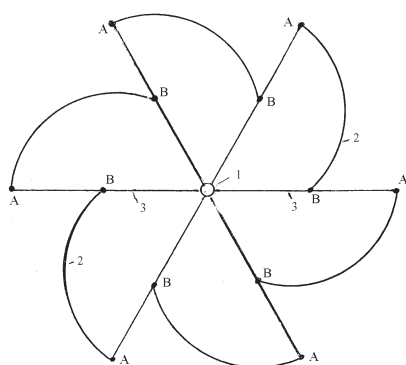
pală (3) având forma alungită elicoidală și profil aerodinamic în secțiunea perpendiculară axei longitudinale. În spațiul dintre pale (3) sunt amplasate suplimentar cel puțin două pale elicoidale (8), fixate fără spațiu de un arbore rotitor suplimentar, amplasat coaxial cu arborele rotitor de bază (2) și legat cu el prin intermediul unui cuplaj unisens. Arborele rotitor de bază (2) este legat rigid cu arborele generatorului electric (10).

În variantele a II-a și a III-a, arborele rotitor de bază (2) și arborele rotitor suplimentar sunt legați cu arborele generatorului electric (10) prin intermediul unui diferențial sinusoidal cu bile sau cu roți dințate conice.

Avantajul invenției constă în faptul că turbina de vânt cu ax vertical permite conversiunea energiei eoliene în energie electrică sau mecanică cu un coeficient sporit de conversiune.

Turbină eoliană

Invenția se referă la energetica eoliană și poate fi utilizată la instalațiile eoliene pentru producerea energiei electrice.

Turbina eoliană conține un arbore vertical (1) și palete arcuite (2), fixate de arbore (1) în partea de sus și de jos prin elemente de fixare (4 și 5), iar la mijloc – prin intermediul unor bare (3) fixate pe arbore (1) radial, uniform, numărul cărora este egal cu numărul paletelor (2). Totodată, paletele (2) sunt fixate cu un capăt de capătul unei bare (3), iar cu celălalt – de bara (3) adiacentă cu o deplasare de la capătul ei.

Turbina eoliană este dotată cu elemente suplimentare de fixare a paletelor (2) de bare (3).

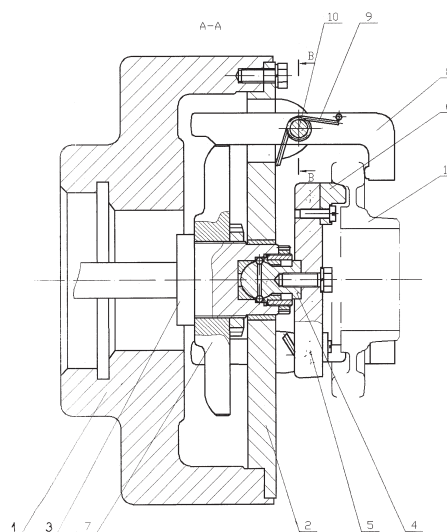
Industria constructoare de mașini

Mandrină pentru fixarea pieselor

Invenția se referă la echipamentul pentru fixarea pieselor.

Mandrina pentru fixarea pieselor conține un corp (1) cu flanșă (2), în care sunt amplasate pârghii (8) executate în formă de bride, un tachet (7) executat în formă de disc și legat rigid cu o tijă (3), un reazem (4) și un element de bază (5).

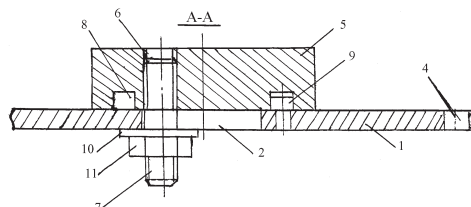
Noutatea invenției – pârghiile (8) sunt legate cinematic cu tija (3) și arcuite la flanșa (2). Reazemul (4) este executat cu autoașezare și legat cinematic cu tija (3). Pe reazem (4) este fixat elementul de bază (5), executat în formă de disc.

Mecanism de rotație neuniformă

Invenția se referă la industria construcțiilor de mașini, în special la roți și role pentru mecanisme agricole de sădit.

Mecanismul de rotație neuniformă conține o roată (1) cu o canelură străpunsă centrală (2) și cu o gaură deplasată (3) pentru știft (9) cu cap, un butuc (5), pe suprafața frontală a căruia sunt executate o canelură circulară centrală (8) și o gaură filetată deplasată (6). Roata (1) este fixată liber pe suprafața frontală a butucului (5) printr-un prizon (7) cu piuliță (11) și șaibă

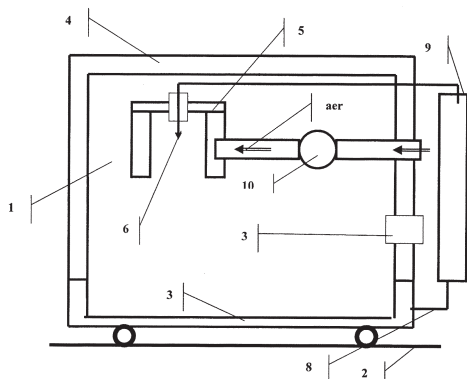
(10), amplasat prin canelura străpunsă (2) în gaura filetată deplasată (6) a butucului (5) și printr-un știft (9) cu cap. Piciorușul știftului (9) este fixat pe roată (1), iar capul lui este amplasat liber în canelura circulară (8) a butucului (5).

În atenția medicilor

BI nr. 3907
INSTITUTUL DE INGINERIE ELECTRONICĂ ȘI TEHNOLOGII INDUSTRIALE AL AȘM
USENCO Vladimir

Dispozitiv de sterilizare cu plasmă a instrumentelor medicale

Invenția se referă la domeniul medicinei și igienei.

Dispozitivul include o cameră de lucru, formată dintr-un igheab (2) de-

montabil pentru încărcarea instrumentelor medicale și un capac dielectric (3); o sursă de tensiune (8) și un compresor (9); în interiorul camerei de lucru sunt amplasate un pahar dielectric cilindric (4), conectat cu compresorul (9) prin intermediul unei conducte, unite tangențial la paharul dielectric (4), și doi electrozi (5, 7), conectați la sursa de tensiune (8). Totodată, unul dintre electrozi este instalat coaxial în paharul dielectric cilindric (4).

Rezultatul invenției constă în simplificarea construcției și exploatarea sterilizatorului, păstrând o fiabilitate înaltă.

BI de scurtă durată nr. 49
SCURTU Dumitru

Dispozitiv pentru masaj

Invenția se referă la medicină.

Dispozitivul pentru masaj conține un corp (1) cu un mâner (2). Corpul (1) este dotat suplimentar cu un al doilea mâner (3), montat pe o suprafață a lui, pe suprafața opusă a corpului (1) fiind montate cu un capăt arcuri elastice (4), pe celelalte capete ale cărora sunt fixate elemente de

masaj (5), executate din lemn în formă de vârf de lance.

Rezultatul invenției constă în intensificarea acțiunii orientate a elementelor de masaj ale dispozitivului asupra părții antrenate a corpului pentru relaxarea mușchilor și articulațiilor, precum și pentru „arderea” stratului subcutanat excesiv de grăsime.

BI de scurtă durată nr. 75
LĂCUSTĂ Victor, GÎLEA Angela

Metodă de tratament al ticurilor cu aplicarea acupuncturii

Invenția se referă la medicină, și anume la reflexoterapie.

Prin metoda dispersiei pe parcursul a 20...30 de min se stimulează din ambele părți punctele de acupunctură: TR6; GI10; VB34; F3; punctele auriculare: zona ticului și AT55; precum și de o parte sau de ambele părți punctele Yuyao și Qiuhou pentru mușchii implicați ai ochiului, punctele GI4 pentru mușchii implicați ai mâinii.

Totodată, preliminar se selectează partea de stimulare a punctelor Yuyao și Qiuhou prin examinarea electromiografică a reflexului de clipire și, în cazul în care diferența dintre perioadele latente ale componentelor răspunsului reflector R1 și R2 ipsilateral ale părții stângi și drepte este în normă sau mai mică, se stimulează punctele Yuyao și Qiuhou de ambele

părți, iar în cazul în care diferența dintre perioadele latente ale componentelor R1 și/sau R2 ipsilateral ale părții stângi și drepte depășește indicii normali, se selectează partea unde durata perioadei latente a componentei corespunzătoare R1 și/sau R2 ipsilateral este mai mică.

De asemenea, se efectuează selectarea părții pentru stimularea punctelor GI4 prin stimularea magnetică transcranială a cortexului cerebral în locul proiecției primului mușchi interosos dorsal al mâinii și atunci când diferența dintre perioadele latente ale răspunsului motor provocat de la părțile stângă și dreaptă nu depășește 3 ms, se stimulează punctele GI4 de ambele părți; iar în cazurile când această diferență depășește 3 ms, se selectează acea parte, unde mărimea perioadei latente este mai mică.

Inventatorul Mihail COLCEV din satul Valea Perjei, r-nul Taraclia, propune spre comercializare două invenții din domeniul industriei constructoare de mașini

Procedeu de tăiere a materialelor (variante) și dispozitiv pentru realizarea acestuia (variante)

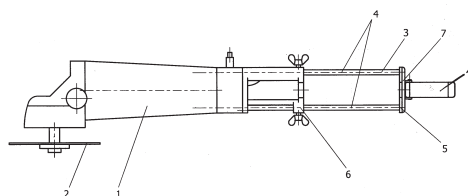
(Invenția „Procedeu de tăiere a materialelor și dispozitiv pentru realizarea acestuia” este protejată prin Brevetul de invenție al Republicii Moldova nr. 3838 din 31.11.2009, în vigoare din 11.05.2007)

Invenția se referă la procedeele de tăiere a diverselor materiale cu ajutorul dispozitivelor portative cu sculă mobilă de tăiat. Problema pe care o rezolvă invenția constă în sporirea tehnicii securității în timpul lucrului cu dispozitivul portativ pentru prelucrarea materialului pe baza menținerii dispozitivului la distanță reglabilă nepericuloasă cu ajutorul unui dispozitiv detașabil sau încorporat, înzestrat cu opritor deplasabil.

Procedeu de tăiere a materialelor, conform primei variante, include utilizarea unui dispozitiv mecanizat portativ, înzestrat cu mecanism de acționare și sculă mobilă de tăiat, aducerea manuală a sculei de tăiat în zona tăierii.

Noutatea invenției: înainte de tăiere se instalează scula de tăiat la o distanță reglabilă de siguranță cu ajutorul dispozitivului intermediar detașabil, care se fixează pe dispozitivul mecanizat portativ și include opritor mobil, braț turnant și mecanism de strângere, se avansează opritorul, se rotește brațul în poziție comodă pentru lucru, se fixează opritorul cu ajutorul mecanismului de strângere și se menține la o distanță prestabilită până la încheierea procesului de tăiere.

Conform primei variante, dispozitivul de tăiere a materialelor conține un mecanism de acționare, montat în corp (1), și o sculă mobilă de tăiat (2). Noutatea constă în aceea că dispozitivul este înzestrat cu un dispozitiv intermediar executat detașabil, care include opritor mobil (3), instalat în corp (1) cu posibilitatea reglării distanței de siguranță la instalarea sculei de tăiat (2). Opritorul (3) este executat în formă de două directoare (4) unite prin intermediul unei plăci (5), pe care este montat brațul turnant (10), iar pe corpul (1) al dispozitivului este instalat mecanismul elicoidal de strângere pentru fixarea poziției opritorului mobil (3).

Conform variantei a doua, procedeu de tăiere a materialelor se caracterizează prin aceea că, înainte de tăiere, la o distanță reglabilă de siguranță se instalează scula de tăiat cu ajutorul dispozitivului intermediar, încorporat în dispozitivul mecanizat portativ.

Dispozitivul de tăiere a materialelor, conform variantei a doua, este caracterizat prin faptul că dispozitivul său intermediar este încorporat. Brațul poate fi instalat pe o

axă fixă pe placa de unire. Totodată, pe suprafața laterală a brațului este executată o canelură, iar pe placa de unire este fixat un bolț cu posibilitatea deplasării prin canelură și rotirii brațului. Directoarele opritorului mobil pot fi telescopice.

Avantajul invenției constă în prevenirea traumatismului pe baza sporirii tehnicii securității în timpul lucrului cu scula mobilă de tăiat, care se menține la o distanță de siguranță cu ajutorul dispozitivului detașabil sau încorporat.

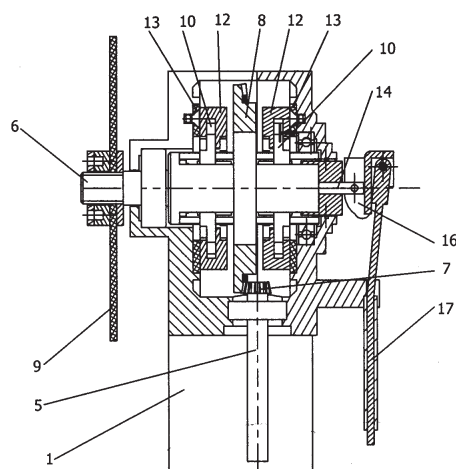
Procedeu de frânare rapidă a instrumentului electric cu transmisie în unghi și dispozitiv pentru realizarea lui

(Invenția „Procedeu de frânare rapidă a instrumentului electric cu transmisie în unghi și dispozitiv pentru realizarea lui” este protejată prin Brevetul de invenție al Republicii Moldova nr. 3839 din 31.10.2009, în vigoare din 11.05.2007).

Problema pe care o rezolvă prezenta invenție constă în sporirea tehnicii securității prin frânarea rapidă a discului de frestrău al instrumentului electric în regim automat, ceea ce exclude traumatizarea lucrătorului.

Procedeu de frânare rapidă a instrumentului electric cu transmisie în unghi constă în decuplarea instrumentului cu ajutorul unui întrerupător care decuplează instrumentul electric de la motorul electric, iar frânarea discului tăietor al instrumentului electric se efectuează prin intermediul unui mecanism de frânare prin fricțiune, care blochează rotirea arborelui condus cu discul tăietor instalat la capătul lui. Noutatea se exprimă prin aceea că, la deconectarea instrumentului electric, în calitate de întrerupător se folosește o manivelă rotitoare de susținere cu trei poziții – una neutră, care corespunde decuplării de la sursa de alimentare, și

două de funcționare. Manivela se rotește din poziție neutră în poziție de rotire a instrumentului electric în sensul acelor de ceasornic și invers. Instrumentul electric se deconectează prin rotirea manivelei din poziția de funcționare în poziția neutră sau prin deconectarea automată, ca rezultat al întoarcerii spontane a manivelei

din poziția de funcționare în poziția neutră, provocată de îndepărtarea bruscă a instrumentului electric din zona de tăiere, la includerea concomitentă în lucru a mecanismului de frânare prin fricțiune, precum și prin deconectarea arborelui condus de la motorul electric.

Dispozitivul pentru frânarea rapidă a instrumentului electric cu transmisie în unghi conține, instalați în corp (1), un arbore condus (6) cu disc tăietor (9) și o roată dințată conică (8), montați pe el, un mecanism de frânare prin fricțiune executat în formă de elemente de strângere, cu posibilitatea blocării rotirii arborelui condus (6), și un întrerupător pentru dirijarea funcționării instrumentului electric, inclusiv a procesului de frânare.

Noutatea dispozitivului se conține în elementele de strângere ale mecanismului de frânare prin fricțiune executate

ca o pereche de furci (10) cu trei brațe, pe brațele fiecăreia dintre furci fiind fixat un mecanism de strângere (12) cu posibilitatea contactului de fricțiune alternativ al suprafețelor lui de lucru cu suprafețele de lucru ale roții dințate conice (8) sau ale discurilor de frânare (13), fixate pe corpul (1) și, respectiv, rotirii sau blocării arborelui condus (6).

Persoanele interesate se pot adresa autorului invențiilor, Mihail COLCEV.

Tel.: + (373 291) 47-9-78

Cum se înregistrează o marcă în Republica Moldova

Tipurile de mărci

În funcție de natura lor, mărcile pot fi:

- ✓ **verbale**, cuprinzând exclusiv elemente (litere, cifre, combinații ale acestora) care pot fi pronunțate, de exemplu "MERCEDES", "VICTORAȘ", "BUCURIA" etc.;
- ✓ **figurative**, cuprinzând combinații de culori, combinații de elemente geometrice sau combinații ale acestora.

Mărcile figurative pot fi reprezentate în două dimensiuni, de exemplu elementele grafice ale etichetei unui produs, sau tridimensionale, de exemplu mărcile reprezentate de forma ambalajului sau, uneori, în condiții bine definite, de forma produsului;

- ✓ **combinat**, conținând atât elemente verbale, cât și figurative. Este de menționat că mărcile verbale, care au o grafică specială, fac parte din categoria mărcilor combinate.

În funcție de titular sau de subiectul dreptului, mărcile pot fi:

- ✓ **individuale** – care aparțin unei singure persoane fizice sau juridice, sau în coproprietate în indiviziune. Modul de utilizare a drepturilor în coproprietate asupra mărcii se stabilește prin acordul încheiat între coproprietari;
- ✓ **colective** – care sunt destinate deosebirii produselor fabricate și comercializate sau serviciilor prestate de membrii unei uniuni, asociații economice sau ai unei alte asociații de cele aparținând altor persoane fizice sau juridice.

Mărcile colective aparțin unor persoane juridice – asociații de industriași, comercianți, prestatori de servicii – care autorizează folosirea acestora de către membrii asociației, sub rezerva respectării unor condiții de calitate prestabilite. Astfel, marca colectivă este utilizată pentru a indica legătura de afaceri cu organizația sau asociația căreia îi aparține. De exemplu, o asociație de restaurante vegetariene poate permite membrilor săi să utilizeze marca colectivă, astfel demonstrând că ei aparțin acestei asociații. Aceeași marcă colectivă poate să apară atașată pe mai multe produse sau servicii realizate de diferiți producători, de regulă, alături de marca individuală a acestora.

Scriitorul Adrian Păunescu a fost omagiat de Ziua Limbii Române

La 30 august curent, în ajunul Sărbătorii Naționale „Limba Noastră cea Română”, s-a întrunit Adunarea membrilor AȘM, consacrată acestui eveniment, dar și omagierii scriitorului român Adrian Păunescu cu un prilej deosebit un viața sa. Conform Hotărârii Adunării generale a membrilor AȘM din 12 august 2010, poetul, publicistul și omul politic Adrian Păunescu a fost ales în calitate de membru de onoare al AȘM, în temeiul demersului Institutului de Filologie, aprobat la 28 iulie 2010 de Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM. Distincția onorifică i-a fost acordată remarcabilei personalități pentru activitate prodigioasă în vederea promovării consecvente a valorilor culturii, istoriei și tradițiilor naționale autentice, a adevărului științific privind limba și literatura română în Republica Moldova.

În cuvântul său de deschidere, acad. Gheorghe Duca a menționat semnificația sărbătorii naționale „Limba noastră cea Română” drept cea mai mare cucerire istorică a poporului nostru de după 1940, Republica Moldova fiind unicul stat din lume, care are un Imn dedicat limbii și o sărbătoare de cinstire a limbii strămoșești. Președintele AȘM a nominalizat avangarda în lupta pentru limbă și alfabet din acea perioadă, fără să uite și de actu-

alii specialiști filologi și scriitori care stau la straja curățeniei, evoluției și promovării consecvente a limbii române. În acest sens, au fost binevenite distincțiile de stat și academice acordate unor meritoși savanți și oameni de cultură, înmânate de poetul Adrian Păunescu și viceprim-ministrul Ion Negrei, prezenți la eveniment.

Cu *Diploma* Guvernului au fost distinși: **acad. Mihai Cimpoi**, remarcabil critic și istoric literar, susținător al culturii și valorilor autentice românești din acest areal, eminescolog notoriu; **dr. în filologie Ana Vulpe**, promotor consecvent al corectitudinii limbii române.

De cea mai înaltă distincție a AȘM, *Medalia Dimitrie Cantemir*, s-a învrednicit **poetul și filologul Arcadie Suceveanu**, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, președinte al Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România, autor al unor poezii rafinate și pline de muzicalitate. *Diploma* AȘM i-a fost acordată **dr. Aliona Grati**, director adjunct al Institutului de Filologie al AȘM, autor a trei studii mo-

nografice, a numeroase articole publicate în revistele de specialitate din Republica Moldova și România. De aceeași distincție academică s-a învrednicit și colega ei de institut, **dr. Viorica Răileanu**, directorul Centrului de Lingvistică, cercetătoare dotată în domeniul onomasticii, inclusiv al toponimiei românești.

Evenimentul principal din această zi a ținut de omagierea **scriitorului Adrian Păunescu**, senator în Parlamentul României, cu prilejul alegerii sale în calitate de membru de onoare al AȘM. În conformitate cu momentul respectiv, acad. Gheorghe Duca a rostit *Laudatio*, în care a reflectat viața și activitatea lui Adrian Păunescu. Scriitorul s-a născut la 20 iulie 1943 în s. Copăceni, județul Bălți, într-o familie de învățători. S-a afirmat plenar ca un talentat poet liric și combativ chiar de la primele publicații. Actualmente este considerat unul dintre cei mai prolifici poeți români contemporani, reușind să editeze peste 50 de cărți de poezie, publicistică, proză. Alte volume urmează să vadă lumina tiparului, între care un roman și memoriile sale.

Scriitorul Adrian Păunescu a fost un nume irepetabil și inconfundabil în literatura română. A devenit cunoscut și ca organizator al Cenaclului *Flacăra*. Din 1973 conduce Revista „Flacăra”. A fost destituit din funcție de autorități în iulie 1985. În toamna anului 1990 a fondat Revista „*Totuși iubirea*”.

În final, scriitorul Adrian Păunescu a rostit un emoționant discurs, *Orațio gratitudinis*, consacrat Măreței Limbi Române. Vom cita doar îndemnul scriitorului de la finele discursului: „Să rămânem credincioși rădăcinii noastre, să ne batem pentru dezvoltarea și prosperitatea ambelor maluri ale Prutului, pentru regăsirea noastră în Europa și în spațiul legitim al spiritualității românești, pentru diversitatea și integritatea culturii naționale, pentru unitatea neamului, pentru demnitatea de fi români – oriunde ne-am afla – și pentru a continua să visăm și să gândim în limba română”.

Atmosfera de sărbătoare de la această manifestare de suflet a întregit-o recitalul de poezie și muzică în interpretarea elevilor de la Liceul AȘM.

(www.asm.md)

Anunțăm cu regret, că după o boală grea și îndelungată, poetul Adrian Paunescu s-a stins din viață pe 5 noiembrie la București.

Trei fizicieni de nota 10 pe coperta unei reviste științifice

Rezultatele cercetărilor comune a trei fizicieni – un moldovean și doi chinezi americani, dr. Oleg Lupan de la Catedra microelectronică a Universității Tehnice a Moldovei, dr. Lee Chow și dr. Guandyu Chai de la Universitatea din Florida Centrală, SUA, au fost publicate pe coperta prestigioasei reviste germane cu impact factor „Physica Status Solidi B”, apărută în luna iulie curent.

Cooperarea științifică a celor trei fizicieni a început acum câțiva ani ca rezultat

al obținerii unei burse de către dr. Oleg Lupan în SUA în cadrul unui concurs,

anunțat de asociațiile MRDA și CRDF. În această lucrare comună sunt demonstrate noile posibilități tehnologice de fabricare a nanosenzorilor în bază de structuri individuale de oxid de zinc (ZnO) cu dimensiuni reduse. În scopul producerii senzorilor, având la temelie doar un singur nanofir sau nanotetrapod de ZnO, a fost folosită raza focalizată de ioni.

Noua tehnologie, elaborată de cei trei fizicieni, Oleg Lupan, Lee Chow și Gandy Chai, permite de a dirija plasarea în spațiu a structurilor individuale de ZnO. Aceste structuri senzore au calitatea de a detecta diferite gaze în concentrații reduse, precum și radiații ultraviolete. În lucrare este demonstrată convingător

selectivitatea sensibilității oxidului de zinc față de astfel de gaze ca hidrogenul (H²), oxigenul (O₂), amoniacul (NH₃), oxidul de carbon (CO), bioxidul de carbon (CO₂), ce deschide noi posibilități de utilizare a lui în practică.

Conferențiarul universitar, doctorul în științe fizico-matematice Oleg Lupan realizează noile cercetări în cadrul postdoctoratului (perioada pregătirii tezei de doctor habilitat) în laboratoarele din Republica Moldova, SUA și Franța.

Coperta revistei „*Physica Status Solidi B*” poate fi accesată la adresa: <http://www3.interscience.wiley.com/journal/40001185/home>.

(www.asm.md)

O inovație a savanților noștri va permite fabricarea unor computere de dimensiunea unui card bancar

Un grup de savanți din Republica Moldova a reușit să integreze un milion de nanofire metalice într-o fibră optică. Realizarea reprezintă un record mondial în ceea ce privește densitatea de transmitere a informației, iar aplicarea ei ar da posibilitate de a fabrica computere performante de dimensiunea unui card bancar.

Vicepreședintele AȘM Ion Tighineanu, membru al grupului de cercetare, a precizat că, după aplicarea invenției, se va reuși și transmiterea informației de la calculatoare într-un volum mai mare și mai rapid.

Savantul este de părere că inovația are o importanță mare și pentru biome-

dicină și se va putea utiliza în tratamentul la nivel de celule. Totodată, integrarea a unui milion de nanofire metalice într-o fibră optică va face posibilă elaborarea unor materiale artificiale noi, cu proprietăți neobișnuite.

Cercetarea a fost efectuată de către un grup de savanți de la Institutul de Cercetări Științifice „ELIIRI”, de la AȘM și Universitatea Tehnică a Moldovei. Activitățile s-au desfășurat în cadrul Programului de Stat „Nanotehnologii și nanomateriale” (2009-2012). Pentru efectuarea cercetării, din bugetul de stat s-au alocat 200 de mii de lei (13 mii de euro).

Rezultatele cercetării au fost publicate recent într-o revistă de știință din Marea

Britanie. Anterior, savanți din SUA, Japonia și Germania au reușit să integreze zeci de mii de nanofire metalice într-o fibră optică. O fibră optică este cea care

se vede cu ochiul liber și are dimensiunea unui fir de păr. Un nanometru reprezintă o milionime de milimetru.

(MOLDPRES)

Rețele inovative - politici și destinații favorabile investițiilor

În luna iunie curent, în cadrul Săptămânii investiționale „Moldova Business Week-2010”, s-a desfășurat Conferința Internațională „Rețele inovative – noua formulă pentru dezvoltarea regională”. Conferința, organizată de Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic (AITT), în colaborare cu Ministerul Economiei al Republicii Moldova, a avut scopul să familiarizeze comunitatea științifică și de afaceri cu importanța și rolul rețelelor inovative, în contextul promovării parteneriatelor regionale și internaționale privind implicarea în procesele de inovare, prin prezentarea modelelor de rețele internaționale, oportunitățile oferite de acestea, managementul, precum și experiența organizațiilor participante în cadrul acestor rețele.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai administrației publice centrale, experți regionali și internaționali, reprezentanți ai mediului academic și de afaceri.

Moderatorul întrunirii, Sergiu Porcescu, șef Direcție Integrare Europeană și Cooperare Internațională a AȘM, a menționat în deschiderea conferinței că subiectul inovațiilor, care este unul foarte important și de mare actualitate, este

inclus pe agendele mai multor țări. „Analizele de dezvoltare, realizate de către experții internaționali, au demonstrat încă o dată că în pachetele de recuperare și redresare, adoptate de către Comisia Europeană și țările europene, inovațiile reprezintă o platformă foarte importantă pentru dezvoltarea economică, pentru începutul unei căi noi de dezvoltare a economiilor naționale”, a mai spus vorbitorul.

Membrul corespondent Ion Tighineanu, vicepreședinte al AȘM, a remarcat faptul că problema inovațiilor este un subiect foarte important pentru orice țară. În context, Domnia sa a subliniat că „știința și inovațiile parcurg un curs foarte rapid de dezvoltare, iar progresele înregistrate de Republica Moldova în ultimii ani au fost menționate recent la Bruxelles”. Vicepreședintele AȘM și-a exprimat certitudinea că această conferință va servi drept imbold pentru dezvoltarea ulterioară, care va apropia și mai mult țara noastră de familia europeană.

Sergiu Ciobanu, viceministru al Economiei, a calificat drept indiscutabil faptul că cercetarea și inovarea reprezintă astăzi pentru Republica Moldova un factor foarte important, care constituie un suport

în dezvoltarea economică. „În această direcție, Ministerul Economiei a intensificat dialogul cu AȘM, în vederea stimulării inovațiilor în sectorul real, drept consecință stabilindu-se un parteneriat durabil între AȘM și Guvern”, a declarat oficialul.

Dr. Ghenadie Cernei, directorul Agenției pentru Inovare și Transfer Tehnologic, în prezentarea sa „Experiența de networking în Republica Moldova” a făcut o succintă introducere în sistemul de inovare al Republicii Moldova. Menționând cazurile de succes înregistrate, directorul AITT a ținut să specifice, totodată, că activitatea de inovare este una foarte riscantă. Din această perspectivă, s-a arătat preocupat de instrumentele care ar permite consolidarea eforturilor, astfel ca să se asigure obținerea unor efecte de ordin sistemic. „Ne-am propus să organizăm această conferință pentru a afla cât mai mult despre experiența colegilor noștri din alte țări, în scopul de a consolida idei, propuneri, recomandări în sprijinul celor interesați, adică eventualilor actori activi în acest proces de inovare”, a menționat dr. Ghenadie Cernei.

Todor Yalamov, coordonator al rețelei ECABit, Bulgaria, s-a axat pe aspectele cooperării între rețele. Înainte de a prezenta cazurile de succes, Domnia sa a evidențiat cinci caracteristici indispensabile rețelelor de inovare: încrederea, standardizarea, activitatea comună, identificarea și misiunea. Expertul a remarcat concurența globală inovativă între tineret, făcând apel către tineri de a adera la rețeaua de inovare cu idei inovative, oferind, în acest sens, unele recomandări.

Steffen Preissler, Centrul pentru Europa Centrală și de Est, Germania, a relatat despre rețelele inovative din Germania și rolul Centrului pentru Europa Centrală și de Est din cadrul rețelelor de inovare. Prezentând două cazuri de succes ale Societății de Transfer Inovativ Fraunhofer, expertul german a reiterat ideea antevorbitorilor privind cooperarea și activitatea în rețea cu un înalt nivel de încredere al partenerilor - pentru a identifica cât mai multe abordări comune în domeniul de interes.

În cadrul discuțiilor, au fost abordate subiecte privind rolul Guvernului în susținerea rețelelor inovative; experiența parteneriatului public-privat; modalitățile de maximizare a beneficiilor oferite de rețelele inovative; constrângerile și impedimentele cu care se confruntă în procesul activității lor etc.

Săptămâna investițională „**Moldova Business Week-2010**” cu genericul „**Criza mondială – provocări și noi oportunități pentru economia Moldovei**” a inclus forumuri bilaterale, conferințe tematice cu participarea agenților economici din România, Italia, Federația Rusă, Turcia, Republica Cehă, Polonia, precum și din alte țări care investesc sau au intenția de a plasa investiții în Republica Moldova.

Potrivit organizatorilor, obiectivul acestui for este de a intensifica fluxurile investiționale în Republica Moldova, de a facilita dialogul dintre investitori și companiile locale, de a identifica și promova proiectele investiționale de perspectivă, precum și de a focaliza atenția investitorilor asupra unor sectoare concrete ale economiei naționale.

(www.asm.md)

Antreprenoriatul inovațional asigură creșterea economică durabilă

Concepția de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional a fost lansată în premieră pentru discuții publice la 16 august curent, în cadrul unei conferințe de presă, organizată la AȘM. Autorii acestui proiect de document din cadrul Institutului de Economie, Finanțe și Statistică, Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic, Direcția integrare europeană și cooperare internațională ale Academiei de Științe a Moldovei au subliniat că inovațiile constituie instrumentul de creștere economică durabilă, atât la nivel de întreprindere, cât și de economie.

Totodată, utilizarea inovațiilor permite crearea unor produse competitive cu o valoare adăugată sciento-intensivă semnificativă. În economia globală inovațiile prezintă un mijloc eficient de concurență, contribuind la reducerea costului produselor, atragerea investițiilor, îmbunătățirea imaginii producătorului și deschiderea noilor piețe de desfacere. De aceste avantaje ar putea beneficia și economia națională, în cazul creării unei economii bazate pe cunoaștere.

Acad. Gheorghe Duca, președintele AȘM, a specificat că noul document elaborat în mediul academic n-a apărut pe un loc absolut gol, el corespunde priorităților dezvoltării socio-economice pe termen lung, reflectate în programul Guvernului RM „Integrarea europeană: libertate, democrație, bunăstare” pe anii

2009-2013, obiectivelor Programului de stat de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) pe anii 2009-2011, Codului Republicii Moldova cu privire la știință și inovare etc. În susținerea Concepției de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional și promovarea sa pentru discuții publice, pe site-ul AȘM va fi expus nu numai documentul nominalizat, dar și 100 de inovații și tehnologii performante ale cercetătorilor autohtoni, în baza cărora vor putea fi organizate noi întreprinderi mici și mijlocii, inclusiv cu atragerea capitalului moldovenilor de peste hotare.

În prezent, conform datelor Biroului Național de Statistică pentru anul 2009, sectorul IMM constituie 97,8% din numărul total de întreprinderi pe economie, circa 43,7 mii de întreprinderi, inclusiv microîntreprinderi – 33,8 mii, întreprinderi mici – 8,3 mii, întreprinderi mijlocii – 1,6 mii. Cifra generală de 43,7 mii de întreprinderi, raportată la 3,7 mln, numărul populației Republicii Moldova, formează o diferență de 10 ori mai mică față de Italia, unde la o populație de aproape 60 mln de oameni revin 6 milioane de întreprinderi mici și mijlocii.

După dezbaterile publice pe parcursul unei luni, *Concepția de dezvoltare a antreprenoriatului inovațional* a fost adoptată și aplicată la elaborarea „Strategiei de dezvoltare inovațională a economiei Republicii Moldova”.

(www.asm.md)

Maria Bieșu, Primadona Operei Naționale, la 75 de ani

Pe 3 august 2010, Primadona Operei Naționale Maria BIEȘU și-a celebrat frumoasa vârstă de 75 de ani. Artistă a Poporului, Laureată a premiilor de stat, profesor universitar, academician, „Doctor Honoris Causa”, Cavaler al „Ordinului Republicii” și al Ordinului Național „Steaua României”, Maria Bieșu s-a născut în anul 1935 în satul Volontirovca, raionul Ștefan Vodă.

Primadona Operei Naționale a debutat ca solistă în cadrul formației de muzică populară „Fluieraș”, interpretând piesa „Struguraș de pe colină”. Maria Bieșu era ferm convinsă că locul ei este pe scena Operei, astfel a trecut de la muzica folclorică la operă, angajându-se în 1962, în urma unui concurs, la Opera din Chișinău. O împrejurare neprevăzută îi oferă șansa unei lansări fulminante. În ajunul premierei spectacolului „Tosca” de Puccini, protagonista rolului Floriei Tosca se îmbolnăvește, iar Maria Bieșu este propusă ca suplinitor. Debutul solistei pe scena Teatrului de Operă are loc pe 28 aprilie 1962. Succesul a fost recunoscut atât de specialiști, spectatori, cât și de teatrul care a început să proiecteze un repertoriu special pentru ea.

În 1965, tânăra artistă, împreună cu un grup de soliști de operă, face un stagiu la teatrul *La Scala* din Milano, Italia. Aici, sub îndrumarea maestrului Enrico Piazza, asistentul de altădată al marelui Tosca-

nini, pregătește rolurile principale de soprână în limba italiană din operele *Tosca*, *Madame Butterfly*, *Aida* și *Trubadurul*. Însuși Antonio Guiringuelli, directorul general al teatrului *La Scala*, a declarat că această tânără nu are nevoie de nici un fel de lecții – ea are un dar înnăscut.

În 1967 obține titlul de *Cea mai bună Cio-Cio-san* la Concursul Internațional *Miura Tomaki*, Japonia. Din acest moment, Maria Bieșu a început să fie invitată în juriu, în concerte sau să țină prelegeri la diverse instituții muzicale din Europa, America și Asia.

Viața Mariei Bieșu a cunoscut o perioadă complicată la începutul anilor '90 ai secolului trecut, când a fost constrânsă de circumstanțe să se reorienteze în profesie. Astfel, a pornit să propage ideea unui Festival al muzicii de operă. Visa ca orașul Chișinău să devină un centru al muzicii de

operă, în capitala Moldovei să se adune cântăreți din toată lumea. În septembrie 1990, la Chișinău a fost inaugurat Primul Festival Internațional al vedetelor de operă și balet, intitulat *Invită Maria Bieșu*.

Pe lângă premiile și distincțiile pe care le deține Primadona Operei Naționale, se mai adaugă și Medalia de Aur Pentru merite deosebite în dezvoltarea culturii și artei muzicale la nivel național și internațional, acordată în anul 2010 de către Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI).

Redacția Revistei de proprietate intelectuală „Intellectus” îi urează Marii Artiste Maria Bieșu multă sănătate, forțe și inspirație, dragostea netrecătoare a publicului meloman de pretutindeni să o însoțească mereu. La mulți ani!

În preajma frumosului său Jubileu, a fost scos de sub tipar volumul **„Maria Bieșu – vocație și destin artistic”**, din prestigioasa serie „Academica”. Ediția conține texte inedite, fundamentate științific, îi scot în evidență talentul interpretativ absolut neobișnuit. Volumul conține o bibliografie, de asemenea inedită, ce include mai multe titluri și un bloc impresionant de fotografii, dintre care unele sunt publicate pentru prima dată.

Profesorul Leonid Culiuc la 60 de ani

Doctorul habilitat în științe fizico-matematice (1990), profesorul universitar (1993), membrul corespondent al AȘM (2007) Leonid Culiuc este inginer-electronist, fizician, domeniul său de activitate fiind fizica materiei condensate.

Născut la 11 august 1950 în satul Drăgănești, raionul Sângerei, Leonid Culiuc a absolvit școala medie nr. 1 din Chișinău în anul 1967. Ulterior studiază la Facultatea electrofizică, Institutul Politehnic din Chișinău (1972), aspirantura/doctorantura la Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova (1975), Catedra de procese undulatorii, condusă de academicianul Rem Khokhlov. Leonid Culiuc a revenit la Chișinău în 1976, în

cadrul Institutului de Fizică Aplicată, fiind invitat de acad. Sergiu Rădăuțanu, o altă personalitate științifică din domeniul fizicii, în laboratorul de compuși semiconductori, pe care l-a fondat acesta.

Membrul corespondent Leonid Culiuc activează în cercetarea științifică din anul 1973. În mai 1976 a susținut teza de can-

didat/doctor în științe fizico-matematice în domeniul opticii neliniare. Pe parcursul anilor a exercitat funcțiile de cercetător științific inferior/stagiar, cercetător științific superior, coordonator, principal, șef de laborator. Din 1997 este director al Institutului de Fizică Aplicată al AȘM, cu întrerupere în anii 2001-2005, perioadă în care a fost deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

Arealul științific al cercetătorului Leonid Culiuc include un șir de probleme actuale ale fizicii semiconductorilor și corpului solid: procese optice, inclusiv optice neliniare și fotoelectrice, spectroscopie laser, fotonică etc. În ultimii câțiva ani a desfășurat lucrări experimentale în domeniul nanomaterialelor pentru dispozitive optoelectronice, inclusiv fotovoltaice. Grație rezultatelor cercetărilor sale recunoscute pe plan internațional, a beneficiat de multiple invitații de a lucra în calitate de cercetător și profesor în universități și centre științifice avansate din Canada, Franța, Germania, Japonia, România ș.a.

Participă activ în realizarea unui șir de proiecte internaționale.

Rezultatele cercetărilor sale au fost reflectate în circa 240 de publicații științifice, inclusiv peste o sută de articole fiind publicate în reviste de circulație internațională cu impact factor („Applied Physics Letters”, „Journal of Applied Physics”, „Surface Science”, „Semiconductor Science and Technology”, „Solid State Communications”, „Journal of Optical Society of America” etc.).

Realizările lui Leonid Culiuc au fost menționate cu medaliile „За трудовую доблесть” (1986), „Meritul Civic” (2000), Distincția Republicii Franceze „Chevalier dans l’Ordre des Palmes Academiques” (2001). Este Laureat al Premiului președinților Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, Academiei de Științe a Belarusiei și Academiei de Științe a Moldovei (1996), Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova în domeniul Științei, Tehnicii și Producției (1998).

(www.asm.md)

Redacția Revistei de proprietate intelectuală „Intellectus” îi urează distinsului savant Leonid Culiuc multă sănătate, inspirație, realizări la fel de prestigioase în continuare. La mulți ani!

Cum se înregistrează o marcă în Republica Moldova

✓ **Marca de certificare (de conformitate)** este un semn care certifică anumite caracteristici comune unor produse sau servicii, în special calitatea, precizia, materialele utilizate, modul de fabricare, tehnologiile folosite. Marca de certificare este aplicată sau emisă pe baza regulilor unui sistem de certificare, indicând cu un grad suficient de încredere că produsul, procesul sau serviciul în cauză corespunde unui standard sau altui act normativ specific și se protejează conform prevederilor Legii.

O nouă tehnologie de purificare a apelor după folosirea cărbunilor activi

Un grup de savanți ai Institutului de Chimie din cadrul Academiei de Științe a Moldovei au elaborat o nouă tehnologie de purificare a apelor subterane de hidrogen sulfurat, după ce au folosit cărbuni activi obținuți din coji de nuci și sămburi de piersici. După purificare, acestea vor putea fi folosite în calitate de apă potabilă.

Doctorul habilitat Tudor Lupașcu, coordonatorul proiectului, a menționat că apele subterane din centrul și sudul Republicii Moldova au concentrații sporite de hidrogen sulfurat. „Aceste concentrații ajung uneori până la 10 mg/l, în timp ce norma este de 0,1 mg/l”, afirmă savantul.

„Tehnologiile existente prevăd aerarea și filtrarea prin diferiți sorbenți, inclusiv prin cărbune activ. Neajunsul acestor tehnologii constă în faptul că, în procesul de oxidare, hidrogenul sulfurat se transformă în sulf coloidal. Acesta pătrunde în porii

sorbenților, astfel că în scurt timp ei devin inactivi”, a subliniat T. Lupașcu.

Potrivit sursei citate, un grup de cercetători ai Institutului de Chimie au elaborat un nou catalizator, pe bază de cărbune activ obținut din coji de nuci și sămburi de piersici, care evită procesul de apariție a sulfului coloidal.

„Hidrogenul sulfurat se transformă în acest caz în sulfiți, tiosulfați și sulfați, care sunt mai puțin toxici. Totodată, scopul nostru este să stabilim condițiile în care hidrogenul sulfurat s-ar oxida până la sulfați. Acești compuși chimici nu prezintă pericol pentru sănătate, iar concentrația-limită admisibilă în apa potabilă a sulfurilor este de 500 mg/l”, a spus Lupașcu.

Activitățile au loc în cadrul Programului de Stat „Cercetări științifice și de management al calității apelor”. În acest scop, din bugetul de stat au fost alocate circa 400 mii lei (27 mii euro).

(MOLDPRES)

Biocarburanți din produse secundare fabricării whisky-ului

O universitate scoțiană a anunțat că a depus un brevet de invenție după punerea la punct a unui biocarburant elaborat pe baza produselor secundare rezultate din fabricarea whisky-ului, care nu implică modificări ale vehiculelor, relatează agenția AFP.

Acest biocarburant a fost pus la punct după doi ani de studii efectuate de către Centrul de cercetări asupra biocarburanților de la Universitatea Napier din Edinburgh (Scoția), datorită unui program care a costat 260.000 de lire (317.000 de euro).

Cercetătorii au folosit cele două principale produse secundare rezultate din fabricarea whisky-ului: „pot ale”, reziduul lichid rămas în alambicurile de cupru după prima distilare, și „draff”, un reziduu rezultat din amestecul de orz cu apă.

„Uniunea Europeană a declarat că biocarburanții ar trebui să reprezinte 10% din totalul vânzărilor de carburanți până în 2020. Suntem hotărâți să găsim noi surse de energii regenerabile”, a declarat profesorul Martin Tangney, directorul Centrului de cercetare scoțian.

(MOLDPRES)

Primul zbor nocturn propulsat doar prin energie solară a avut succes

La începutul lunii iulie curent, avionul „Solar Impulse” a reușit să realizeze primul zbor nocturn din istorie, după ce a fost propulsat doar prin energia solară și

a reușit să se mențină în aer peste 24 de ore consecutiv, transmite agenția EFE.

„Pentru prima dată, un avion solar zboară o zi și o noapte fără carburant”, a declarat elvețianul Bertrand Piccard, promotorul proiectului.

Durata zborului reușit de acest prototip de avion solar îl face pe Bertrand Piccard protagonistul celei mai lungi traversări aeriene de acest gen, depășind recordul obținut de alt aparat solar ultra-ușor, cu un pilot la bord, care în 1981 a reușit să zboare din Franța în Anglia în cinci ore.

(MOLDPRES)

Colegiul de redacție:

Președinte – dr. L. BOLOCAN

Membri: A. ZAVALISTÎI, S. TACU, D. STOIANOV, I. DIVIZA

Tehnoredactare – L. PATRAȘCO

Adresa redacției:

Republica Moldova, MD-2024, mun. Chișinău, str. Andrei Doga 24/1,
Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI).

Tel.: (37322) 400-588, 400-586

E-mail: press@agepi.md